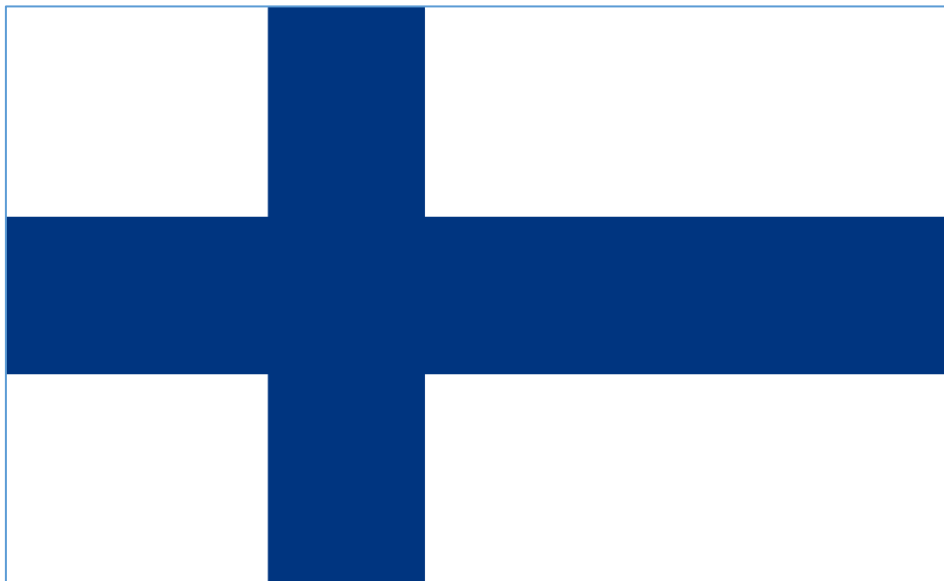

Nord Stream 2

Sidosryhmien osallistamissuunnitelma – Suomi

Sisällysluettelo

Lyhenteet ja määritelmät	4
Tiivistelmä	5
1 Lyhyt hankkeen kuvaus	7
1.1 Hankkeen yleiskuva	7
1.2 Nord Stream 2 -hanke Suomessa	7
1.3 Liitännäistoiminnot	9
1.4 Hankkeen aikataulu.....	10
2 Soveltuvat sidosryhmien osallistamisvaatimukset	10
2.1 Suomen lakisääteiset vaatimukset sidosryhmien osallistamiselle	10
2.2 Kansainvälisten sopimusten vaatimukset	12
2.3 Kansainvälisten rahoituslaitosten vastuullisuusstandardit	13
2.4 Sisäiset toimintatavat ja standardit	14
3 Tärkeimpien sosioekonomisten ja ympäristönäkökohtien yhteenveto	14
3.1 Yhteisöjen terveys, turvallisuus ja suojaus	14
3.2 Ammusten raivaaminen (vedenalaisen melun mahdollisuus).....	16
3.3 Biodiversiteetti	16
3.4 Infrastrukturi merellä ja sotilasalueet.....	17
3.5 Kulttuuriperintö	18
3.6 Ekosysteemipalvelut.....	18
3.7 Ympäristön pitkäaikaisseuranta-asemat	19
4 Sidosryhmien tunnistaminen	19
4.1 Yleiskuva.....	19
4.2 Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa	20
4.3 Osapuolet, joiden etua asia koskee.....	23
5 Tähän mennessä toteutetut sidosryhmien osallistamistoimet	26
5.1 YVA-/lupavaihe.....	26
5.2 Rakentamisvaihe	28
5.3 Esiin tulleet kysymykset.....	28
5.3.1 Valitukset	29
6 Osallistamissuunnitelma.....	29
6.1 Osallistamiskeinot	30
6.2 Tietojen julkaiseminen.....	32

6.3	Sidosryhmien osallistamisohjelma	35
7	Sidosryhmien osallistamistietojen hallinta	38
7.1	Sidosryhmien palautteen vastaanottotavat	38
7.2	Valitusmekanismi	39
8	Resurssit ja toteutus.....	41
9	Seuranta ja raportointi	42
	Liite 1. Yhteenveto tärkeimmistä sidosryhmistä.....	44
	Liite 2. Yhteenveto yhteysviranomaisen kannanotosta.....	50

Lyhenteet ja määritelmät

Kohdeyhteisöt	Paikalliset yhteisöt, joihin hanke vaikuttaa suoraan
Ärhusin yleissopimus	Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus
AJPA	Hallintolainkäyttölaki (HLL)
COMBINE	Itämeren tilan seurantayhteistyö
Yhtiö	Nord Stream 2 AG
Urakoitsija	Oikeushenkilö tai fyysinen henkilö, joka tarjoaa palveluja yhtiölle
CWC	Betonipinnoite (concrete weight coating)
EEZ	Talousvyöhyke (Exclusive Economic Zone)
YVA	Ympäristövaikutusten arviointi
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
ESAVI	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Espoon sopimus	Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskeva yleissopimus, 1991
SLL	Suomen luonnonsuojeluliitto
GIS	Paikkatietojärjestelmä
HELCOM	Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio – Helsingin komissio
HSE	Terveys, turvallisuus ja ympäristö (health, safety and environment)
IFC	Kansainvälinen rahoitusyhtiö
IFI	Kansainväliset rahoituslaitokset
TEM	Työ- ja elinkeinoministeriö
MORSE	Radioaktiivisten aineiden seuranta
Kansalaisjärjestöt	Kansalaisjärjestö
NSP1	Nord Stream AG
NSP2	Nord Stream 2 -hanke
Hanke	Nord Stream 2 -maakaasuputken päärakennushanke
PS	Vastuullisuusstandardit
Hanke	Nord Stream 2 -hanke
SAKL	Suomen Ammattikalastajaliitto
SEP	Sidosryhmien osallistamissuunnitelma
SLIP	Lainantajien täydentävät tietopaketit
Sidosryhmät	Yksittäishenkilö tai ryhmä, johon hankkeen toteuttaminen vaikuttaa tai jolla saattaa olla intressejä tai vaikutusvaltaa hankkeeseen
SYKE	Suomen ympäristökeskus
AV	Aluevedet
UCH	Vedenalainen kulttuuriperintö
UXO	Räjähättömät ammukset
VL	Vesilupa

Tiivistelmä

Nord Stream 2 -hankkeen tausta

Nord Stream 2 -hanke ("hanke") käsittää uuden vedenalaisen putkilinjan ("putkilinjan") suunnittelun, rakentamisen ja käytön; putkilinja yhdistää eurooppalaiset kuluttajat Venäjän kaasukenttiin. Putkilinja pystyy toimittamaan 55 miljardia kuutiometriä (m³) maakaasua vuodessa. Putkilinjan suunniteltu pituus on 1230 km Venäjältä Saksaan, ja se kulkee Venäjän, Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Saksan ("hankemaat") talousvyöhykkeen ja/tai aluevesien halki Itämerellä. Putkilinjan suunnittelusta, asennuksesta ja käytöstä vastaa Nord Stream 2 AG ("yhtiö"), joka on perustettu tätä nimenomaista tarkoitusta varten.

Nord Stream 2 AG pitää sidosryhmien osallistamista tärkeänä vahvojen, rakentavien ja myönteisten suhteiden rakentamisessa, jotka ovat keskeisiä hankkeen ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten onnistuneelle hallinnalle. Yhtiön tavoitteena sidosryhmien osallistamiselle on antaa tietoa hankkeesta ja antaa samalla sidosryhmille tilaisuus esittää mielipiteitä ja tunnistaa mahdollisia huolenaiheita. Kuulemismenettelyn aikana toimitetut mielipiteet ja huolenaiheet otetaan huomioon hankkeen ympäristö- ja osallistamisen hallintajärjestelmän suunnitelmien valmistelussa ja tarkistuksessa sekä hankesuunnittelun kehitysvaiheessa.

Nord Stream 2 AG:n sidosryhmien osallistaminen

Yhtiö toteuttaa koko Nord Stream 2 -hankkeessa sidosryhmien osallistamisprosessia, jota hallitaan kullekin hankemaalle soveltuvilla, maakohtaisilla sidosryhmien osallistamissuunnitelmilla. Sidosryhmien osallistamissuunnitelmat (SEP, stakeholder engagement plan) on kehitetty yhdenmukaisesti Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) vastuullisuusstandardien (performance standards, PS) mukaisesti varmistaen samalla, että kunkin maan lakisääteiset vaatimukset täytetään. Sidosryhmien osallistamisprosessi alkoi hankkeen kehittämisen varhaisissa vaiheissa ja jatkuu kehittyen koko hankkeen elinkaaren ajan. Tämän jatkuvasti kehittyvän prosessin aikana sidosryhmien osallistamissuunnitelmia päivitetään jatkuvasti tarpeen mukaan koko hankkeen elinkaaren ajan.

Vaikka Kansainvälisen rahoitusyhtiön vastuullisuusstandardien vaatimukset ympäristö- ja sosiaalisille arvioinneille ja -hallinnalle ovat pitkälti viiden hankemaan kansallisten YVA-vaatimusten mukaisia, niissä on joitakin eroja, jotka edellyttävät lisäarviointien ja -suunnitelmien kehittämistä (esimerkiksi kumulatiivisiin vaikutuksiin, ekosysteemipalveluihin ja sosiaalisiin vaikutuksiin liittyen), jotta hanke olisi kyseisten vastuullisuusstandardien mukainen.

Sidosryhmien osallistamissuunnitelmien lisäpäivitykset ovat myös tarpeen hankkeen kehittyessä putkilinjojen asennuksen, käytön ja käyttöönoton aikana.

Tässä suunnitelmassa ei oteta huomioon hankkeen ja sopimusorganisaatioiden henkilökuntaa. Niitä hoidetaan hankkeen ympäristö- ja sosiaalisen hallinnan suunnitelman sekä muiden toiminta-asiakirjojen kautta.

Sidosryhmien osallistaminen Suomessa

Tämä sidosryhmien osallistamissuunnitelma koskee hankkeeseen liittyvää toimintaa Suomen lainkäyttöalueella, ja se kattaa hanketoiminnoista suunnittelun, rakennuksen ja käytön sekä erityisesti:

- kaikkien hankkeeseen liittyvien toimintojen suunnittelun, rakennuksen, käytön ja käytöstäpoiston, kuten kohdassa 1.2 on määritetty
- kaikki kolmansien osapuolten tiloissa (ts. liitännästoimintojen tiloissa) tapahtuva toiminta, joka on suoraan hankkeen ohjauksessa, kuten kohdassa 1.3 on kuvattu.

Käytöstäpoistoon liittyvä toiminta tapahtuu putkilinjajärjestelmän käytön lopussa, eikä tällä hetkellä voida ennakoida, mitä menetelmiä silloin joudutaan käyttämään. Siksi tällä hetkellä ei voida myöskään ennakoida, mitä riskejä näihin toimiin saattaa liittyä ja mitä osallistamistoimia saatetaan tarvita. Ympäristöarvio käytöstäpoistotoimista ja osallistamissuunnitelmien päivitys valmistellaan tarvittaessa ennen suunniteltua putkilinjan toiminnan lopettamista kyseisenä aikana voimassa olevien lakisääteisten vaatimusten mukaisesti.

Tämän sidosryhmien osallistamissuunnitelman rakenne Suomessa on seuraava:

- Kohdassa 1 on lyhyt kuvaus hankkeesta Suomen lainkäyttöalueella ja siihen liittyvistä toiminnoista, mukaan lukien suunnitteluosat ja mahdolliset ympäristö- ja sosiaaliset kysymykset.
- Kohdassa 2 on yhteenveto soveltuvista tärkeistä kansallisista ja kansainvälisistä lakisääteisistä vaatimuksista.
- Kohdassa 3 on yhteenveto tärkeistä sosioekonomisista ja ympäristönäkökohdista.
- Kohdassa 4 esitetään yleiskuva sidosryhmien tunnistamisesta.
- Kohdassa 5 on lyhyt esitys tähän mennessä toteutetuista sidosryhmien osallistamistoimista.
- Kohdassa 6 kuvataan suunniteltuja sidosryhmien osallistamistoimia.
- Kohdassa 7 esitetään tietoja sidosryhmien osallistamistietojen hallinnasta.
- Kohdassa 8 on tietoja siitä, kuinka yhtiö hoitaa sidosryhmien osallistamissuunnitelmien toteutuksen ja sidosryhmien osallistamisen henkilöstön/resurssien osalta.
- Kohdassa 9 on seuranta- ja raportointitietoja.

1 Lyhyt hankkeen kuvaus

1.1 Hankkeen yleiskuva

Hanke käsittää kahden merenalaisen putkilinjan rakentamisen, jotka toimittavat 55 miljardia kuutiometriä (m³) maakaasua vuodessa Venäjältä Itämeren kautta Lubminiin Saksan Mecklenburg-Etu-Pommerin osavaltiossa. Hanke perustuu toiminnassa olevan Nord Stream -hankkeen (NSP1) menestyksekkäälle rakentamiselle ja käytölle. Nord Stream 2 -putkilinjan kokonaisreitti esitetään kuvassa 1.

Kuva 1 Nord Stream 2 -putkilinjan reitin yleiskuva

Alla kuvataan Nord Stream 2 -hankkeen tekijöitä Suomen lainkäyttöalueella.

1.2 Nord Stream 2 -hanke Suomessa

Suomen talousvyöhykkeellä reitti, joka NSP2:lle on haettu ja jolle sillä on lupa, ylittää olemassa olevat NSP1-putkilinjat heti Suomen reittialueelle saavuttuaan. Sen jälkeen reitti kulkee NSP1-putkien pohjoispuolella. Reitin pituus Suomen osuudella on noin 374 km (Kuva 2) ja veden syvyys reitillä vaihtelee 34–184 metrin välillä.

NSP2-putkilinjan reitti sijaitsee kokonaan Suomen talousvyöhykkeellä eikä ulotu Suomen aluevesille. Idässä reitti jatkuu Venäjän aluevesille ja lännessä Ruotsin talousvyöhykkeelle. Lyhin etäisyys Suomen aluevesiin on 0,6 kilometriä ja lyhin etäisyys Viron talousvyöhykkeeseen 1,8 kilometriä. NSP2-putkilinjojen vähimmäisetäisyys Suomen

rannikkoon on noin 19 kilometriä ja Viron rannikkoon noin 25 kilometriä. NSP1-putkiin vaihtelee 0,2:sta 4,2 kilometriin (paitsi risteämiskohdissa).

YVA-selostusta varten tehtyjen tutkimusten sekä eri viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa pidettyjen neuvottelujen perusteella Nord Stream 2 AG päätti valita eteläisen reittivaihtoehdon. YVA-viranomainen piti eteläisiä vaihtoehtoja parempina 27. elokuuta 2017 antamassaan kannanotossa, koska niiden vaikutukset ovat merkittävästi vähäisempiä kuin pohjoisten vaihtoehtojen vaikutukset. Eteläisten vaihtoehtojen valinta lyhensi putkilinjan reittien kokonaispituutta Suomen talousvyöhykkeellä.

Kuva 2: Reitti Suomessa

Rakentamista valmistelevat työt aloitettiin Suomessa huhtikuun lopussa 2018 kiviaineksen sijoituksella ja pian sen jälkeen ammusten raivaamisella. (Jälkimmäinen toimenpide saatiin päätökseen kesäkuussa 2018). Kaapeliylitysten asennus aloitettiin heinäkuussa 2018. Putken lasku aloitettiin Suomessa syyskuussa 2018 linjan A asennuksella; linjan B asennus on suunniteltu aloitettavaksi vuonna 2019. Molempien linjojen suunnitellaan olevan valmiita vuoden 2019 lopussa, minkä jälkeen putket on määrä ottaa käyttöön.

Putket lasketaan merenpohjaan perinteisellä menetelmällä, jossa yksittäiset (tai useat) putkiliitokset hitsataan yhteen jatkuvaksi putkijonoksi putkenlaskualuksella ja lasketaan sitten merenpohjaan. Putkenlaskutyöt kestävät Suomen talousvyöhykkeellä noin 300 päivää, kun oletetaan, että putkilinjaa asennetaan keskimäärin 3,4 kilometria päivässä.

Yhtiö on merellä olevan putkijärjestelmän omistaja ja käyttäjä. Nord Stream 2 -putki-järjestelmää valvotaan ja ohjataan etänä Sveitsissä sijaitsevasta päävalvomosta käsin, tai jos se ei ole käytettävissä, varavalvomosta.

Suunniteltu ylläpito ja säännölliset tarkastukset suoritetaan lakisääteisten vaatimusten sekä alan hyvien kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti. Suurimittaiset huoltotoimet suoritetaan vuotuisen seisokin aikana muina kuin talvikuukausina.

1.3 Liitännäistoiminnot

Merellä tapahtuvien rakennustöiden lisäksi HaminaKotkan sataman Mussalon satama-alueella käytetään olemassa olevaa betonipinnoitustehdasta. (Tätä aluetta käytettiin aikaisemmin NSP1-hankkeen putkien betonipinnoitukseen). Muita rakennusvaiheen aikana käytettäviä Mussalon satama-alueella olevia tiloja/toimintoja ovat:

- putkien varastointialueet
- Kiviaineksen tilapäinen varastointi (käytettäväksi kiviaineksen sijoitusmateriaalina)

Liitännäistoiminnot Kotkassa kuvassa 3 **Error! Reference source not found..**

Hanko Koverharin sataman nykyisiä alueita käytetään myös putkien välivarastointialueina. Betonipinnoitetut putket kuljetetaan Kotkasta Hankoon. Nord Stream 2:n pinnoitus- ja

logistiikkaurakoitsija Wasco vastaa pinnoitus-, logistiikka- ja varastointitoiminnoista Kotkassa sekä varastointitoiminnoista Hangon Koverharissa.

Nord Stream 2 AG on myöntänyt kiviaineksen sijoitussopimuksen JV Boskalis – Van Oord -yhtiölle. Se hankkii kiviainesta paikalliselta aliurakoitsijalta, Rudus Oy:ltä, joka suorittaa kiviaineksen louhintatyön. Suomessa käytetään Kotkan Rajavuorella sijaitsevaa ottamoa ja Inkoon ottamoa. Kiviaineksen sijoitus tehdään tehtävään erikoistuneilla laskuputkialuksilla.

1.4 Hankkeen aikataulu

Hanke toteutetaan seuraavan alustavan aikataulun mukaisesti:

- Tekninen suunnittelu ja insinöörityöt – vuoden 2015 lopusta vuoden 2018 alkupuolelle
- YVA / rakennuslupien hankinnat – 2018
- rakentaminen – 2018–2019
- käyttöönotto – vuoden 2019 loppupuoli
- käyttö – vuodesta 2020 lähtien (odotettu käyttöikä vähintään 50 vuotta)
- käytöstäpoisto – käyttöänsä lopussa.

2 Soveltuvat sidosryhmien osallistamisvaatimukset

Tässä sidosryhmien osallistamissuunnitelmassa mainitut sidosryhmien osallistamistoimet suoritetaan seuraavien mukaisesti:

- kansallisten lakien vaatimukset
- kansainvälisten sopimusten vaatimukset
- Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) normit ja ohjeet.

2.1 Suomen lakisääteiset vaatimukset sidosryhmien osallistamiselle

YVA-menettely. Suomessa YVA-menettely mahdollistaa viranomaisille ja muille sidosryhmille eri tapoja osallistua siihen. Suomen YVA-menettely päättyi 27.7.2017 sen jälkeen, kun yhteysviranomainen, Uudenmaan ELY-keskus, joka vastaa kansallisesta menettelystä Suomessa, antoi lausuntonsa YVA-selostuksesta, joka koskee suunniteltujen Nord Stream 2 -maakaasuputkien Suomen osuutta Itämerellä. Yhteysviranomaisen lausunto otettiin huomioon Suomen lupamenettelyssä.

YVA-menettelyssä oli kaksi päävaihetta:

- YVA-ohjelmavaihe ja
- arviointivaihe.

Yhteysviranomaisen antoi arviointiohjelmaa koskevia tietoja ensimmäisessä vaiheessa ja arviointiselostuksen toisessa vaiheessa laittamalla julkisesti nähtäville hankkeen todennäköisellä vaikutusalueella olevien paikallisten viranomaisten ilmoitustauluille vähintään 14 vuorokaudeksi julkisia kuulutuksia koskevan lain vaatimusten mukaisesti (34/1925). Julkinen kuulutus oli julkaistu sähköisessä muodossa ja vähintään yhdessä laajalevikkisessä sanomalehdessä hankkeen vaikutusalueella.

Yhteysviranomaisen varmisti myös, että arviointiraportista pyydettiin mielipiteitä ja kommentteja, ja antoi mahdollisuuden mielipiteiden esittämiselle. Yhteysviranomaisen antoi hankkeen vaikutusalueella oleville kunnille mahdollisuuden antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta. Kuulemismahdollisuuksia järjestettiin tänä lausuntoaikana. Mielipiteitä ja lausuntoja annettiin yhteysviranomaiselle kuulutuksessa ilmoitettuna ajanjaksona. Arviointimenettely päättyi 27.7.2017, jolloin yhteysviranomaisen antoi oman lausuntonsa sekä muita annettuja lausuntoja ja mielipiteitä hankkeesta. Yhteysviranomaisen lausunto toimitettiin myös tiedotustarkoituksessa hanketta käsitteleville viranomaisille, hankkeen vaikutusalueella oleville kunnille sekä relevanteille aluehallintovirastoille ja muille vastaaville viranomaisille. Yhteysviranomaisen lausunnot on otettu huomioon lupahakemuksessa.

Sosiaaliset vaikutukset arvioitiin YVA-menettelyssä ottaen huomioon kansalliset ohjeet sosiaalisten vaikutusten arvioimisesta (Sosiaali- ja terveysministeriö 1999, Terveystieteiden tutkimuskeskus 2011).

Talousvyöhykettä koskeva lupamenettely. Suomen talousalueella tapahtuviin toimintoihin sovelletaan pääasiassa Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia (talousvyöhykelaki) ja asetusta (talousvyöhykeasetus). Talousvyöhykelain mukaan valtioneuvosto voi myöntää luvan Suomen talousvyöhykkeen taloudellisesta hyödyntämisestä (talousvyöhykelupa). Talousvyöhykeasetuksessa mainittujen virallisten vaatimusten mukaan hakemuksessa on oltava toimintojen ja menetelmien luonteen ja tavoitteiden kuvaus, tarkat maantieteelliset alueet, joille toiminnot tullaan sijoittamaan sekä toimintojen alkamispäivämäärä ja kesto.

Lisäksi yleinen hallinnollinen laki, joka koskee Suomen viranomaisten päätöksentekomenettelyjä, on hallintolainkäyttölaki (AJPA). AJPA sisältää mm. päätöksentekoviranomaisen menettelyvaatimukset ennen päätöksentekoa sellaisten osapuolten kuulemiseksi, joihin hakemus saattaa vaikuttaa.

Talousvyöhykelupahakemus on toimitettava TEM:lle vähintään kuusi kuukautta ennen suunniteltua toimintojen alkamispäivämäärää. Lupahakemuksen jättämisen jälkeen TEM tarkistaa hakemuksen kattavuuden. Kun hakemus on toimitettu, hakemus sekä suurin osa sen liitteistä ovat julkista tietoa, mikä merkitsee, että yksityishenkilöillä ja tiedotusvälineillä on oikeus pyytää hakemus ja sen liitteet nähtäviksi sekä saada niistä maksuton kappale.

Kun hakemus on valmis kuultavaksi, TEM lähettää sen yleisön ja viranomaisten nähtäväksi (yleensä 30 päiväksi, mutta pidemmätkään kuulemisajat eivät ole epätavallisia).

Kun TEM on saanut kannanotot muilta viranomaisilta ja yleisöltä, se arvioi lisätietojen tarpeellisuuden ja saattaa pyytää hakijalta lisätietoja. Jos lisätietoja ei pyydetä, päätöksentekovaihe kestää 2–3 kuukautta. Valtioneuvosto tekee varsinaisen päätöksen asiassa. Lupapäätöksestä voi valittaa ylimpään hallinto-oikeuteen.

Vesilupamenettely. Hankkeen vaikutukset, joiden takia vesilupa on hankittava, on mainittu uudessa vesilaissa. Vesilupaa tarvitaan, jos toiminnot saattavat aiheuttaa vesialueeseen muutoksia, joista on seurauksena tiettyjä haitallisia vaikutuksia. Tämä toiminta käsittää putkilinjan laskemisen, asentamisen, käytön ja kunnossapidon. Myös ammusten raivaus edellyttää vesilupaa. Vesiasetus kuvaa yksityiskohtaisesti, mitä vesilupahakemuksessa on ilmoitettava.

Vesilupahakemus toimitetaan ESAVI-keskukselle. Toimittamisen jälkeen ESAVI-keskuksen tulee tarkistaa hakemuksen kattavuus. Kun hakemus on toimitettu, siitä ja suurimmasta osasta sen liitteitä tulee julkista tietoa. Tämä tarkoittaa, että yksityishenkilöillä ja tiedotusvälineillä on oikeus pyytää hakemus ja sen liitteet nähtäviksi sekä saada niistä maksuttomia kappaleita.

Kun hakemus on valmis kuultavaksi, ESAVI lähettää sen yleisön ja viranomaisien nähtäväksi 30–45 päiväksi. Ilmoitus hakemuksen odotettavissa olevasta toimittamisesta ja tiedot siitä, kuinka lausunto jätetään, ovat nähtävissä kunnissa, jotka sijaitsevat Suomen talousvyöhykkeen relevantin osan läheisyydessä, sekä virallisessa tiedotteessa.

Kun ESAVI on saanut lausunnot viranomaisilta ja yleisöltä, se arvioi lisätietojen tarpeen ja saattaa pyytää hakijalta lisätietoja. Tällöin ESAVI pyysi myös Nord Stream 2:lta lausuntoa hakemusta koskevista lausunnoista.

Ennen päätöksentekoa ESAVI saattaa odottaa YVA-raportin jälkeistä kuulemista ja Espoon menettelyn päättymistä, ellei näitä ole suoritettu jo aiemmassa vaiheessa. Kun päätös on tehty, kolmenkymmenen päivän valitusaika alkaa. Jos päätös on myönteinen ja astuu välittömästi voimaan, rakennustyö voidaan aloittaa, kun tarvittavat turvallisuusasiakirjat on toimitettu.

Vesilupapäätöksestä voidaan valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen ja sen jälkeen ylimpään hallinto-oikeuteen. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tulee oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoinen, ellei ylin hallinto-oikeus päättä toisin.

Nord Stream 2 AG jätti talousvyöhyke- ja vesilupahakemukset syyskuussa 2017 ja sai molemmat päätökset huhtikuussa 2018. Talousvyöhykeluvasta tuli laillisesti sitova 12. heinäkuuta 2018.

2.2 Kansainvälisten sopimusten vaatimukset

Suunniteltu maakaasuputkilinjan reitti ylittää Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Saksan talousvyöhykkeen sekä Venäjän, Saksan ja Tanskan aluevedet (perusreitti).

Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskeva yleissopimus (Espoon sopimus). Espoon sopimus edistää kansainvälistä yhteistyötä ja yleisön osallistumista tilanteissa, joissa suunnitellun toiminnon ympäristövaikutuksen odotetaan ylittävän maiden välisen rajan. Siinä määritetään maiden oikeudet ja velvollisuudet ehdotetun toiminnon todennäköisen ympäristövaikutuksen arvioinnissa. Hankkeeseen liittyvä Espoon menettely suoritettiin laajalti rinnakkain kaikkien kansallisten YVA-menettelyjen kanssa.

Suomi ja Viro ovat allekirjoittaneet kahdenvälisen sopimuksen rajat ylittävästä ympäristövaikutusten arvioinnista (Viron ja Suomen hallituksen tekemä sopimus rajat

ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista, SopS 51/2002), jossa Espoon sopimuksen periaatteet on määritetty. Tämän kahdenvälisen sopimuksen ehtojen toteuttamiseksi on olemassa yhteinen YVA-komissio rajat ylittävässä yhteydessä. Komissio kokoontuu vähintään kerran vuodessa sekä tarpeen mukaan.

Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus (Århusin yleissopimus)
Tämä yleissopimus säätelee tiedon saantia, aikajaksoja ja jakelumuotoja sekä yleisön osallistumista päätöksentekoprosessiin.

2.3 Kansainvälisten rahoituslaitosten vastuullisuusstandardit

Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) vastuullisuusstandardit (tarkistettu vuonna 2012) ovat kansainvälisesti tunnustettuja toimintatapoja ihmisten ja ympäristön kannalta kestävästä kehityksestä. IFC (Maailmanpankkiryhmittymän yksityisen sektorin yksikkö) sekä joukko suuria liikepankkeja ja liikeluottolaitoksia soveltavat niitä päivántasaajan periaatteiden puitteissa. Sidosryhmien osallistamisprosessissa on erityisen suuri merkitys vastuullisuusstandardilla 1: "Ympäristö- ja sosiaalisten riskien ja -vaikutusten arviointi ja hallinta".

Vastuullisuusstandardin 1 tärkeimmät yleisön osallistamiseen liittyvät vaatimukset ovat seuraavat:

- tunnistaa ja arvioida hankkeen ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvat riskit ja -vaikutukset
- ottaa käyttöön lieventämishierarkia, jolla ennakoidaan ja vältetään, tai jos välttäminen ei ole mahdollista, minimoidaan – tai jos ilmenee jäännösvaikutuksia, kompensoidaan/torjutaan – työntekijöihin, kohdeyhteisöihin ja ympäristöön kohdistuvia riskejä ja vaikutuksia
- edistää parempaa ympäristö- ja yhteiskunnallista toimintaa hallintapalvelujen tehokkaalla käytöllä
- varmistaa, että asianmukaisten yksittäishenkilöiden, ryhmien ja yhteisöjen valituksiin ja muiden sidosryhmien ulkoiseen viestintään vastataan ja niitä käsitellään asianmukaisesti, ja
- edistää riittävää vuorovaikutusta ja varustaa vuorovaikutuskeinoja kohdeyhteisöjen kanssa koko hankkeen elinkaaren ajan kysymyksissä, jotka saattaisivat vaikuttaa kohdeyhteisöihin, sekä varmistaa, että asiaankuuluvat ympäristö- ja sosiaaliset tiedot ilmoitetaan näille yhteisöille.

Päivántasaajaperiaatteet III -vaatimukset, jotka liittyvät yleisön osallistamiseen, on pääosin sisällytetty periaatteisiin 5 (sidosryhmien osallistaminen), 6 (valitusten hallinta) ja 10 (raportointi ja läpinäkyvyys) sekä IFC:n vastuullisuusperiaatteisiin 1 ja 7 (2012), joihin EPIII viittaa nimenomaisesti. Yleisön osallistumista on pidettävä jokaisen liiketoimintahankkeen tärkeänä osana sekä keinona parantaa hankkeen laatua ja toteutusta. Kuulemismenettelyä koskevat päivántasaajaperiaatteiden vaatimukset ovat samanlaisia kuin Kansainvälisen rahoitusyhtiön vaatimukset.

2.4 Sisäiset toimintatavat ja standardit

Nord Stream 2:n ympäristö- ja sosiaalisten tekijöiden hallintajärjestelmän mukaisesti on kehitetty ja toteutettu menettelyjä ja toimintatapoja, jotka kuvastavat mm. sidosryhmien osallistamisen hallintaprosessia.

3 Tärkeimpien sosioekonomisten ja ympäristönäkökohtien yhteenveto

Osallistamissuunnitelma perustuu hankkeeseen liitettyihin ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin sekä ympäristöön ja yhteisöihin mahdollisesti kohdistuviin riskeihin.

Ehdotettuun hankkeeseen Suomen lainkäyttöalueella mahdollisesti liittyvät sosioekonomiset ja ympäristöongelmat on tunnistettu tähän mennessä suoritettujen arvioiden avulla, esimerkiksi asiakirjoissa, jotka on valmisteltu osana hanketta koskevaa Suomen lupamenettelyä). Lisäksi on otettu huomioon YVA-raportista saadut kommentit.

3.1 Yhteisöjen terveys, turvallisuus ja suojaus

Yhteiskuntavaikutukset liittyvät pääasiassa liitännäistoimintoihin. Nämä vaikutukset voivat liittyä erityisesti meluun, liikenteeseen ja betonipinnoitustehtaan toimintaan HaminaKotkan sataman Mussalon satama-alueella Kotkassa.

Kotkan kaupunki sijaitsee Suomenlahden rannikolla Kymijoen suistoalueella. Kotka on osa Kymenlaakson maakuntaa Etelä-Suomessa. Kotka sijaitsee 130 kilometriä Helsingistä itään ja 290 kilometriä Pietarista länteen; valtatie E18 kulkee Kotkan halki. Kotkan keskusta sijaitsee Kotkansaareissa. Toinen keskus on Karhula. Kotkan asukasluku on noin 55 000, ja kaupunki kattaa 950 km²:n alueen, josta 678 km² on vettä. Asutustaajuus on 202 asukasta per km².

Mussalon saarella sijaitsee satama ja teollisuusalue sekä Mussalon rannikko. Mussalon satama on uusin Suomen laajimmalle yleiselle satama-alueelle – HaminaKotkan satamaan – rakennettu satama. Mussalon saaren asukasluku vuoden 2013 lopussa oli 3 639. Satama-alueen vieressä ovat Hanskinmaan ja Palaslahden teollisuus- ja logistiikka-alueet. Betonipinnoitustehdas sijaitsee Palaslahden teollisuus- ja logistiikka-alueen keskellä.

Hirssaari sijaitsee Mussalon saaren ja Kotkansaaren välissä tien 355 varrella. Sen asukasluku on 907, ja asuinalue sijaitsee tien varrella sen molemmin puolin. Lähin asuinalue, Ristniemi, sijaitsee noin 0,3 kilometrin päässä Jänskän satamalaiturilla tapahtuvista toiminnoista ja 0,8 kilometrin päässä suunnitellusta betonipinnoituslaitoksesta. Lähimmät kesämökit sijaitsevat myös Ristniemessä noin 0,4 kilometrin päässä Jänskän satamalaiturista ja 0,8 kilometrin päässä betonipinnoituslaitoksesta. Mussalon koulu sijaitsee yhden kilometrin päässä tiestä 355 ja kahden kilometrin päässä betonipinnoituslaitoksesta. Lähin lastentarha sijaitsee 0,3 kilometrin päässä tiestä 355 ja 1,9 kilometrin päässä betonipinnoituslaitoksesta. Vammaisten nuorten hoitokoti sijaitsee Etukylässä 1,2 kilometrin päässä tiestä 355 ja 2,5 kilometrin päässä betonipinnoituslaitoksesta.

Kiviaineksen kuljetusreitillä oleva Hovinsaaren voimalaitos (157 MW), jonka omistaa Kotka Energia, ja makeutusaineiden valmistuslaitos Danisco sijaitsevat tien 15 (Hyväntuulentie) länsipuolella. Myös Kymenlaakson keskussairaala sijaitsee lähistöllä.

Kuva 4 Mahdolliset yhteisöt Kotkan kaupungissa, joihin hanke vaikuttaa

Hangon kaupunki. Koverharin satama sijaitsee 15 kilometrin päässä kaupungin keskustasta. Koverharia lähinnä oleva asuinalue on Lappohjan kylä noin 2,5 kilometriä Koverharista koilliseen. Syndalen, jota käytetään sotilasharjoituksiin, mukaan lukien ampumiseen, sijaitsee Koverharin teollisuus- ja satama-alueesta etelään. Sotilasalueen toisella puolella sijaitsee muutama asuinrakennus noin 2 kilometrin päässä Koverharista etelään. Lähellä olevilla saarilla, kuten Ekö, Hermansö ja Koö, on lähinnä loma-asuntoja, joista lähin on noin 2 kilometrin päässä. Koverharia lähinnä oleva asuinalue on Lappohjan kylä noin 2,5 kilometriä Koverharista koilliseen. Sen asukasluku on noin 700. Kylässä on alakoulu, lastentarha ja merenrannalla sijaitseva kurssikeskus. Tällä hetkellä Koverharin alueella on vain vähän taloudellisia toimintaa.

Koverharin ja Syndalenin alueilla sotilastoimet aiheuttavat melua.

Hankkeeseen ja Koverharin toimintoihin liittyen tieliikenne koostuu vain matkustajaliikenteestä, koska suurin osa putkista kuljetetaan aluksilla. Loput putkista, ts. 16 700, on kuljetettu Koverharin satamaan junalla Venäjältä. Satamaa palvelee tieverkosto.

Hankkeeseen liittyvillä toiminnoilla on positiivisia sosiaalisia vaikutuksia lisääntyneen työllisyyden ja liiketoiminnan muodossa paikallisille yrityksille, etenkin Kotkan ja Hangon logistiikkakeskuksissa. Kotkassa urakoitsijan pinnoitus- ja logistiikkatoiminnot loi noin 400 välitöntä ja vähintään 100 välillistä työpaikkaa huipputuotannon aikana sekä enintään 100 välitöntä ja välillistä työpaikkaa Hangossa.

3.2 Ammusten raivaaminen (vedenalaisen melun mahdollisuus).

Teknisestä suunnittelusta vastannut urakoitsija Saipem tunnisti räjähtämättömiä ammuksia, jotka oli yksityiskohtaisten tutkimusten perusteella raivattava. Ammusten raivaus on hyväksytty vesilupahakemuksen puitteissa. Räjähtämättömien ammusten räjäytyksistä syntyvä vedenalainen melu voi vaikuttaa merieläimiin, kuten pyöriäisiin, norppiin ja harmaahylkeisiin. Vaikutuksia on tarkkailtu raivauksen aikana, ja alustavien tulosten mukaan vaikutukset ovat vähäisiä, mikä on lupahakemuksessa esitetyn mukaista.

Viranomaisille esitetyt alustavat valvontatulokset toisen ja kolmannen vuosineljänneksen raportissa liittyen vedenalaisen melun Kallbådanin suojelualueelle aiheuttamiin vaikutuksiin osoittavat, että merinisäkkäiden pysyvien kuulovaurioiden mitattu riskialue oli huomattavasti pienempi kuin mitä lupahakemuksissa oli arvioitu. Lisäksi Metsähallituksen suorittamat videovalvonnan alustavat tulokset osoittivat, että ammusten raivaus ei vaikuttanut harmaahylkeiden esiintymistiheyteen tai käyttäytymiseen Kallbådanin hylkeiden rauhoitusalueella.

3.3 Biodiversiteetti

Putkilinjan reitti ei ylitä Suomen talousvyöhykkeellä olevia suojelualueita. Seuraavat Natura 2000 -alueet sijaitsevat kuitenkin putkilinjan mahdollisella vaikutusalueella: (i) 1,8 km Sandkallanin alueesta (johon kuuluu riuttoja) ja (ii) 9,8 km Kallbådanin luodoista ja vesialueista (joilla on harmaahylkeitä, joihin vedenalainen melu on saattanut vaikuttaa rakennustoimien aikana, mukaan lukien ammusten räjäytys – katso edellistä kohtaa).

Metsähallitus mainitsi vaikutuksiin liittyvänä huolenaiheena pääasiassa ammusten raivaustoimet, jotka voivat vaikuttaa eri suojelualueisiin. Näihin huolenaiheisiin vastattiin asianmukaisissa Natura-arvioinneissa ja Natura-tarveharkinnoissa, jotka ovat osa vesilupahakemusta.

Asianmukaisia Natura-arvioita on tehty niin Sandkallanin Natura-alueelle kuin Kallbådanin luotojen ja vesialueiden Natura-alueelle, ja ne toimitettiin ELY-keskukseen heinäkuun alkupuolella 2017. Molemmat Natura-arviot vahvistivat, ettei suunniteltu Nord Stream 2 -hanke, erikseen eikä yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa, heikennä merkittävästi kyseisten alueiden luontoarvoja, joiden ansiosta alueet sisällytettiin Natura-verkostoon.

Natura-tarveharkinta -arvioita on tehty lisäksi neljälle Natura-alueelle:

- Söderskärin ja Långörenin saaristo (12,5 km:n päässä NSP2-reitistä)

- Pernajanlahden ja Pernajan saariston merisuojealueet (13,1 km)
- Tammisaaren ja Hangon saariston sekä Pohjanpitäjänlahden merisuojealue (17,8 km)
- Itäisen Suomenlahden saariston ja vesialueiden Natura-alueet (23,5 km)

Natura-tarveharkinta vahvasti näiden alueiden osalta myös, ettei suunniteltu Nord Stream 2 -hanke, erikseen eikä yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa heikennä merkittävästi kyseisten alueiden luontoarvoja, joiden ansiosta alueet sisällytettiin Natura-verkostoon. Natura-tarveharkinta ei paljastanut ongelmia, jotka edellyttäisivät Natura 2000 -arviota (asianmukainen arvio) luonnonsuojelulain luvun 65 mukaan.

Mussalon sataman, teollisuusalueen tai kiviaineksen kuljetusalueen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura 2000 -alueita. Tammisaaren ja Hangon saariston sekä Pohjanpitäjänlahden merisuojealue ja Natura 2000 -alueet sijaitsevat Koverharin sataman välittömässä läheisyydessä.

Joissakin YVA-selostukseen annetuissa kommentteissa esitettiin yleisiä huolenaiheita hankkeen rakentamisen mahdollisista ympäristövaikutuksista. Näihin huolenaiheisiin vastataan yksityiskohtaisesti vesilupahakemuksessa.

3.4 Infrastrukturi merellä ja sotilasalueet

Hankkeen rakennustoiminnot ja lopulta putkijärjestelmän varsinainen sijainti risteävät laivaväylien kanssa. Suomessa on viisi tärkeää satama-alueita, jotka synnyttävät laivaliikennettä hankealueella seuraavasti:

- saaristoalue (Naantali, Turku, useat pienet satamat sekä Perämereltä tuleva ylitysliikenne)
- Hangon alue (Hanko, Inkoo ja useat pienet satamat)
- Helsingin alue (Länsisatama, Vuosaari ja useat pienet satamat)
- Sköldvikin alue (öljynjalostamo ja Tolkkinen)
- Kotkan alue (Kotka, Hamina, Loviisa).

BalticConnector on Suomen Inkoon ja Viron Paldiskin välille suunniteltu maakaasuputkilinjayhteys. Putkilinjahankkeen tarkoituksena on liittää Suomen ja Viron maakaasunjakeluverkostot toisiinsa. Suunnitelmien mukaan putkilinjan rakentaminen ja asennus tapahtuu vuosien 2018–2020 välisenä aikana, ja sen käyttöönotto on odotettavissa vuoden 2020 loppupuolella. BalticConnector-putkilinjan suunniteltu reitti ylittää NSP2-reitin Inkoon eteläpuolella.

Suomen hankealueella on useita sähkö- ja tiedonsiirtokaapeleita. Kaksikymmentäyhdeksän jo olemassa olevaa kaapelia (mukaan lukien tuntemattomien omistajien kaapelit) ja kaksi suunniteltua kaapelia ylittävät putkilinjan reitin.

Ehdotettu NSP2-reitti ylittää olemassa olevat NSP1-putkilinjat heti Suomen talousvyöhykkeelle saavuttuaan.

Putkilinjan reitti ei kulje sotilasalueiden halki. Liikkuminen ei ole rajoitettua näillä suoja-alueilla, paitsi niillä olevien merkittyjen sotilaskohteiden lähellä.

3.5 Kulttuuriperintö

Kahdessa osassa toteutetuissa arkeologisissa tutkimuksissa Suomen talousvyöhykkeellä on tunnistettu/arvioitu useita kulttuurihistoriallisesti kiinnostavia kohteita. Kaikkiaan neljä vedenalaista kulttuuriperintökohdetta on tunnistettu ± 250 metrin sisällä ehdotetusta putkilinjan reitistä. Näistä kaksi ovat merkittäviä, yli 100 vuotta vanhoja kohteita (1700-luvun kauppalaiva ja 1700-luvun lopun tai 1800-luvun alkupuolen tykkiproomu), yksi on toisen maailmansodan aikaisten Walross-tyyppisten sukellusveneiden torjuntaverkko ja yksi toisen maailmansodan aikainen hylky. Ne on arvioitu yksityiskohtaisesti, ja merkityksettä lisääviä vedenalaisia kulttuuriperintökohteita on päätetty olla tarkastelematta enempää. Vaikutusten lieventämistoimia on suoritettu yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa, ja niitä ovat vähäiset reittimuutokset kohteiden väistämiseksi sekä suoja-alueiden muodostaminen kohteiden suojelemiseksi. Myös odottamattomien löydösten menettelyä käytetään odottamattomien kulttuuriperintölöytöjen tunnistamiseksi ja säilyttämiseksi.

Kotkan kaupunki. Kymijoen Laakso on kansallisesti tärkeä maisema. Laakso kattaa 18 000 hehtaarin alueen ja sijaitsee Anjalankosken, Elimäen, Kotkan, Kuusankosken, Pyhtään ja Valkealan alueilla. Kymijoen Laakso on monimuotoinen ja kulttuurihistoriallisesti kerrostunut maisema. Langinkoskella on 1800-luvulta peräisin oleva keisarillinen kalastusmaja. Kyminkartanon maisema on kansallisesti tärkeä kulttuuriperintökohde Kymijoen rannalla ja juontaa juurensa keskiaikaan. Munkholma on Kymijoessa oleva saari, jossa on 1790-luvulta peräisin oleva kappeli.

3.6 Ekosysteemipalvelut

Suomessa ja Virossa tehtyjen asukaskyselyjen perusteella suurin osa ihmisistä pitää Suomenlahden ympäristön tilaa erittäin tärkeänä osana maisemaa. Suomenlahden merkitystä turismille, virkistyskäytölle ja ammattikalastukselle pidettiin myös tärkeänä vaikkakin vähemmän tärkeänä kuin sen arvoa ympäristötilan ja maiseman kannalta.

Ammattikalastajien rekisteri Suomessa käsittää 1 153 kalastajaa, jotka toimivat Suomenlahden rajalla olevalla merialueella. Kalastajakyselyjen perusteella neljäsosa (25 %) heistä ansaitsi vähintään 30 % tuloistaan kalastuksesta. Ammattikalastajien määrä oli suurin Lounais-Suomessa. Ammattikalastus Suomenlahdella sekä varsinaisen Itämeren pohjoisosassa käsittää sekä rannikko- että avomerikalastuksen. Nord Stream 2 -putkilinjalla ja NSP1-putkilinjalla saattaa olla kumulatiivisia vaikutuksia troolikalastukseen. Putkilinjan rakentamis- ja ylläpitotoimintojen aikana kalastustoimintaa mahdollisesti häiritsevien hankealusten ympärille asetetaan tilapäisiä suoja-alueita.

Lisävaikutuksiin saattaa liittyä kansalaisten tilapäinen kykenemättömyys käyttää vesistöjä virkistystarkoituksiin.

Nord Stream 2:n tarkoituksena on vähentää kielteisiä ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia, joita syntyy putkilinjan rakennuksesta ja käytöstä, kuten kalastukseen liittyviä vaikutuksia. NSP2 on kehittänyt erityisen kalastuksen elinkeinosuunnitelman Kansainvälisen rahoitusyhtiön hyvien käytäntöjen mukaisesti.

Kotkan kaupunki. Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa on lukuisia saaria, joilla on historiallista arvoa ja joita käytetään virkistystarkoituksiin. Virkistyskalastusta harrastetaan

Kotkassa Kymijoen ja sen koskissa mutta myös merialueilla. Mussalon satamaa ja Palaslahden teollisuusaluetta lähimpänä olevat vierassatamat ovat Santalahti, Hirssaari ja Kotkansaari.

Hangon kaupunki. Hanko tarjoaa hyvän ympäristön veneilyyn ja purjehdukseen sekä muihin merellisiin vapaa-ajan harrastuksiin. Itäsatama, jossa on 400 kiinnityspaikkaa, on Suomen suurin vierassatama. Se sijaitsee noin 15 kilometrin päässä Koverharista. Vuotuinen Hangon Regatta on yksi Suomen suurimmista purjehdustapahtumista, jossa kilpailee noin 200 venettä.

3.7 Ympäristön pitkäaikaissseuranta-asemat

Useimpia pitkäaikaissseuranta-asemia hoitaa Suomen ympäristökeskus (SYKE). Ne ovat osa HELCOMin tarkkailua (COMBINE – Itämeren seurantaohjelma, MORSE – Radioaktiivisten aineiden seuranta). SYKE-keskuksesta ja muista lähteistä saatujen tietojen perusteella 16 pitkäaikaissseuranta-asemaa sijaitsee 5 kilometrin sisällä putkilinjan reitistä. Niistä neljä sijaitsee yhden kilometrin sisällä putkilinjan reitistä. Suomen talousvyöhykkeellä on myös Viron tai Ruotsin hallitsemia pitkäaikaissseuranta-asemia.

4 Sidosryhmien tunnistaminen

4.1 Yleiskuva

Sidosryhminä pidetään henkilöitä, ryhmiä tai organisaatioita:

- joihin hanke saattaa vaikuttaa suoraan tai välillisesti, positiivisesti tai negatiivisesti
- joita hanke saattaa kiinnostaa; joilla saattaa olla ympäristöön tai sosiaalisiin tekijöihin liittyviä intressejä, joihin saattaa kohdistua vaikutuksia hankkeen aikana; tai jotka saattavat vaikuttaa hanketta koskevaan päätöksentekoon ja toteutukseen tietyillä tavoilla.

Hankkeen sidosryhmät voidaan tunnistaa paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Nord Stream 2 -hankkeen Suomessa toteutettavan tehokkaan ja kohdennetun sidosryhmien osallistamisprosessin varmistamiseksi kansainvälisiä standardeja noudattaen, seuraava luokittelu on otettu käyttöön:

- Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa: henkilöt, ryhmät ja organisaatiot, joihin hanke vaikuttaa suoraan (varsinaisesti tai mahdollisesti, positiivisesti tai negatiivisesti). Nämä sidosryhmät sisältävät haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä: henkilöitä, joihin hanke vaikuttaa suhteettomassa määrin tai jotka haavoittuvan asemansa tähden joutuvat lopulta huonoon tilanteeseen verrattuina muihin julkisiin ryhmiin. Vuorovaikutus näiden ryhmien kanssa saattaa edellyttää lisätoimia sen varmistamiseksi, että näitä ryhmiä edustetaan muiden kanssa samassa määrin kuulemisten aikana ja päätöksentekoprosessissa.
- Osapuolet, joiden etua asia koskee: henkilöt, ryhmät tai organisaatiot, joihin hanke ei välttämättä vaikuta suoraan mutta jotka uskovat, että hankkeella saattaa olla jollakin

tavalla vaikutusta heidän intresseihinsä ja/tai jotka pystyvät vaikuttamaan hankkeeseen jollakin tavalla

- Osapuolet, joihin saattaa kohdistua rajat ylittäviä vaikutuksia. Espoon sopimuksen mukaan näitä ovat:
 - aiheuttajaosapuoli, jolla tarkoitetaan Espoon sopimuksen sopimuspuolta tai sopimuspuolia, joiden lainkäyttövallan piirissä ehdotettu hanke esitetään toteutettavaksi
 - kohdeosapuoli, jolla tarkoitetaan Espoon sopimuksen sopimuspuolta tai sopimuspuolia, joihin ehdotetun hankkeen valtioiden rajat ylittävä vaikutus todennäköisesti kohdistuu. Nord Stream 2 -hankkeessa kohdeosapuolia ovat Venäjä, Viro, Latvia, Liettua, Puola, Ruotsi, Tanska ja Saksa.

NSP2 on tunnistanut sidosryhmiä ensinnäkin arvioimalla mahdollista sidosryhmää, joka liittyy kuhunkin keskeiseen kohdassa 3 kuvailtuun hankkeen sosioekonomiseen ja ympäristöaiheeseen. Toiseksi sidosryhmiä on tunnistettu ensimmäisestä Nord Stream -hankkeesta saadun kokemuksen perusteella ja hankkeen laajennusvaiheen aikana. Kolmanneksi sidosryhmiä on tunnistettu ottaen huomioon tähänastinen osallistamisprosessi. NSP2 on saanut Suomessa mielipiteitä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen valtion viranomaisilta, alueellisilta viranomaisilta, kaupungin/kunnan viranomaisilta, kansalaisjärjestöiltä, yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Nämä sidosryhmät sisällytettiin myös asianmukaisesti sidosryhmien luettelossa tämän asiakirjan kohdeosapuoliin tai osapuoliin, joiden etua asia koskee.

Sidosryhmät tunnistetaan arvioimalla sekä ryhmiä että henkilöitä, joihin hanke saattaa vaikuttaa tai jotka saattavat vaikuttaa hankkeeseen. Etusija annetaan yleensä sidosryhmille, joihin hanke vaikuttaa. Sidosryhmäluettelo tarkistetaan säännöllisesti, ja sitä päivitetään tarpeen mukaan koko hankkeen elinkaaren ajan uusien tietojen ja hankkeen kehittyvän tilan mukaiseksi.

Sidosryhmäluokat paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla on listattu liitteeseen 2, eriteltyinä osapuoliin, joiden etua asia koskee, ja sidosryhmiin, joihin hanke vaikuttaa.

4.2 Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa:

Sidosryhmät on tunnistettu Nord Stream -hankkeesta ja Nord Stream 2:n selvitysvaiheesta kertyneen kokemuksen, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen sekä hankkeesta kiinnostuneiden osapuolien yhteydenottojen perusteella. Päättämismenetelmä perustuu konservatiiviseen arvioon hankkeen vaikutusalueesta sekä alueella olevista sidosryhmistä ja etelärannikon kunnista.

Menetelmässä tunnistettiin seuraavat sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa:

- kaapeleiden omistajat
- kalastusyritykset ja kalastajaliitto
- paikalliset viranomaiset
- paikallinen yhteisö, mukaan lukien haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät

- kaupalliset yritykset
- kulttuurijärjestöt.

Hankkeen vaikutuksen kohteina olevien sidosryhmien tunnistaminen arvioimalla kutakin asianmukaista sosioekonomista ja ympäristötekijää on esitetty kohdassa Taulukko 1.

Taulukko 1 Hankkeen vaikutuksen kohteina olevien sidosryhmien tunnistaminen

Sosioekonominen/ympäristötekijä	Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa:
Yhteisöjen terveys ja turvallisuus	<p>Paikalliset yhteisöt, jotka on tunnistettu kohdassa 3.1, mukaan lukien kesämökkien omistajat, Etukylän, Koverharin ja Lappohjan asukkaat, Syndalenin sotilasalueen omistajat ja käyttäjät, Ekö-, Hermansö- ja Koö-saarien asukkaat, Kotkan kaupungin asukkaat, jotka asuvat kiviaineksen kuljetusreitillä varrella.</p> <p>Paikalliset viranomaiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kotkan kaupungin viranomaiset • Hangon kaupungin viranomaiset <p>Haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Mussalon koulu • Neljä lastentarhaa Mussalossa ☐ Mussalossa sijaitseva vammaisten nuorten hoitokoti <p>Sairaalat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kymenlaakson keskussairaala <p>Satamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hangon satama ☐ HaminaKotkan satama <p>Kaupalliset yritykset:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hovinsaaren voimalaitos ☐ Danisco ☐ Cursor Oy, Kotka-Haminan aluekehitysyritys
Ekosysteemipalvelujen käyttö	<ul style="list-style-type: none"> • SAKL (Kalastajaliitto) • Kalatalouden keskusliitto • Itäsataman huvivenesatama • Hangon regattaan osallistujat • Santalahden, Hirssaaren ja Kotkansaaren huvivenesatamat • Veneilyseurat • Kotkan meripäivät

Sosioekonominen/ympäristötekijä	Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa:
Biodiversiteetti	<ul style="list-style-type: none"> Metsähallitus Natura 2000 -alueiden omistajana
Kulttuuriperintö	Kotkan kaupungin paikalliset yhteisöt, jotka on tunnistettu kohdassa 3.1.
Infrastruktuuri merellä ja sotilasalueet Ammusten raivaus	<p>Laivayhtiöitä pyydetään tutustumaan merenkulkijoille annettavan tiedotteen sisältöön vesistöissä, joilla niiden laivat kulkevat.</p> <p>Nord Stream 2 AG ilmoittaa asiasta vastuulliselle viranomaiselle: liikennevirasto, puolustusvoimat, rajavartiolaitos</p> <p>7 nykyisen sähkö- ja tietoliikennekaapelin omistajaa ja 2 suunnitellun kaapelin omistajaa</p> <p>Putkilinjojen omistajat (NSP) ja BalticConnector (suunniteltu)</p>
Ympäristön tarkkailuasemat ja suojelualueet	Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Suomen YVA-laki edellyttää sellaisten sidosryhmien mielipiteiden kuulemista, joihin hanke saattaa vaikuttaa. Kohdeosapuolia (viranomaiset, yritykset ja yhdistykset), joille ilmoitettiin hankkeesta ja jotka antoivat lausuntoja YVA-selostukseen, olivat etenkin:

- Valtion viranomaiset
 - Metsähallitus
 - Suomen ympäristökeskus (SYKE)
- Kaupungin/kunnan viranomaiset:
 - Kotkan kaupunki
- Yritykset:
 - Elisa Oy (kaapelin omistaja)
- Yhdistykset:
 - Kalatalouden keskusliitto
 - Suomen ammattikalastajaliitto ry, SAKL

Hanke pitää naapurustossa olevien Itämeren maiden edustajia mahdollisina kohdeosapuolina, ja niitä käsitellään Espoon menettelyssä.

Haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden osallistuminen yhtiön järjestämiin kuulemistilaisuuksiin ja keskusteluihin on tärkeä menestystekijä, jolla varmistetaan, että yleisö osallistuu yhteistyöhön mahdollisimman paljon.

Hankkeen määrittelyalueella sijaitsevia haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä saattavat olla esimerkiksi seuraavat:

- lapset
- vammaiset ja heidän hoitajansa.

Näiden ryhmien osallistaminen suoritetaan tarvittaessa yhteistyössä paikallisten viranomaisten ja yhteisön edustajien kanssa.

4.3 Osapuolet, joiden etua asia koskee

Osapuoliin, joiden etua asia koskee, kuuluvat ryhmät, joihin hanke ei vaikuta suoraan, mukaan lukien seuraavat (katso liitteestä 2 lisätietoja erityisistä tunnistetuista osapuolista, joiden etua asia koskee):

- Valtion sidosryhmät: alueelliset ja kuntien viranomaiset seuraavissa asioissa: luvat, ympäristöhallinta ja -suojelu (mukaan lukien vesiresurssit, metsänhoito, hydrometeorologia ja syvempien maakerrosten hallinta), kuluttajien oikeuksien ja hyvinvoinnin suojelu, tekninen ohjaus, pelastustoimenpiteet, yhteiskuntasuojelu, työllisyys ja kulttuuriperintö.

Valtion sidosryhmiin kuuluvat viranomaiset, jotka vastaavat hankkeen luvista ja jotka on tunnistettu lakisääteisten vaatimusten mukaan:

Valtioiden viranomaiset

- Valtioneuvosto
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Alueelliset viranomaiset

- Uusimaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)

Muille viranomaisille ilmoitetaan hankkeeseen liittyvistä aiheista asiaankuuluvasti lain vaatimusten mukaisesti. Liitteessä 2 on yksityiskohtainen luettelo.

- Yleissopimusvirkamiesten osallistuminen: Suomen yhteyshenkilöt kansainvälisissä yleissopimuksissa; kohdemaiden edustajat kansainvälisissä yleissopimuksissa.
- Julkiset organisaatiot:
 - alueelliset, kansalliset ja kansainväliset kansalaisjärjestöt, jotka pyrkivät suojelemaan väestön ympäristö-, yhteiskunta- ja taloudellisia etuja sekä alkuperäisväestön oikeuksia
 - kulttuurijärjestöt, tieteelliset ja tutkimusjärjestöt ja -laboratoriot sekä koulutuslaitokset: koulut, yliopistot, akatemit

- julkiset organisaatiot ja sellaisten maiden edustajat, joihin saattaa kohdistua rajat ylittäviä vaikutuksia hankkeen aikana Espoon sopimuksen mukaisesti.
- Joukkotiedotusvälineet ja niihin liittyvät aloiteryhmät, mukaan lukien paikalliset, alueelliset ja kansalliset painetut tiedotusvälineet ja sähköiset joukkoviestimet, sosiaalinen media.

Sellaisten osapuolten tunnistaminen, joiden etua asia koskee, harkitsemalla kutakin asianmukaista sosioekonomista ja ympäristötekijää on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2 Osapuolten tunnistaminen, joiden etua asia koskee

Sosioekonominen/ympäristötekijä	Osapuolet, joiden etua asia koskee
Biodiversiteetti ja ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> • Lupaviranomaiset • Yleissopimusvirkailijat HELCOM • Kansalaisjärjestöt Suomen luonnonsuojeluliitto SLL, Greenpeace Suomi, WWF Suomi, Natur och Miljö • Kulttuurijärjestöt: Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen ilmatieteen laitos • Rannikkokunnat • Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) • Maa- ja metsätalousministeriö • Metsähallitus
Kulttuuriperintö	<ul style="list-style-type: none"> • Museovirasto • HELCOM • Geologian tutkimuskeskus
Ammusten raivaaminen (vedenalainen melu)	<ul style="list-style-type: none"> • Viranomaiset: Uudenmaan ELY-keskus • Luonnonvarakeskus • Puolustusministeriö ja puolustusvoimat
Ekosysteemipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Kalastusviranomainen • Liikennevirastot ja liikenne- ja viestintäministeriö
Rajat ylittävät vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> • Espoon sopimuksen virkamiehet • Viranomaiset: Viron ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Venäjän luonnonvaraministeriö • Tieteelliset ja tutkimusjärjestöt ja -laboratoriot: Tallinnan University of Technology, Marine System Institute • Kansalaisjärjestöt: Eestimaa Looduse Fond (Viron luontorahasto), Eesti Roheline Liikumine (Viron vihreä liike), Sillamäen ympäristökeskus, Pro mare, ClientEarth Prawniczy dla Ziemi.
Muut osapuolet, joiden etua asia koskee	<ul style="list-style-type: none"> • Helsingin satama • Yksityishenkilöt

Kohdeosapuolia, joiden etua asia koskee, (viranomaiset, kansalaisjärjestöt, yksityishenkilöt, yritykset ja yhdistykset), joille ilmoitettiin hankkeesta ja jotka antoivat lausuntoja YVA-selostukseen, olivat etenkin:

- Valtion viranomaiset
 - Suomen liikennevirasto
 - Sosiaali- ja terveysministeriö
 - Puolustusvoimat
 - Etelä-Suomen AVI (ympäristö- ja terveysosasto)
 - Liikenne- ja viestintäministeriö
 - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
 - Maa- ja metsätalousministeriö
 - Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- Alueelliset viranomaiset:
 - Lounais-Suomen alueneuvosto
 - Kymenlaakson alueneuvosto
 - Uudenmaan alueneuvosto
 - Kaakkois-Suomen alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 - Lounais-Suomen alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Kulttuurijärjestöt.
 - Suomen ilmatieteen laitos
 - Museovirasto
 - Geologian tutkimuskeskus
- Kaupungin/kunnan viranomaiset:
 - Porvoon kaupunki
 - Lemlandin kunta
 - Virolahden kunta
 - Pyhtään kunta
 - Inkoon kunta
 - Siuntion kunta
 - Helsingin kaupunki
 - Loviisan kaupunki
- Kansalaisjärjestöt
 - Maailman luonnonsäätiö (WWF)
 - Suomen luonnonsuojeluliitto
 - Greenpeace
 - ClientEarth Prawniczy dla Ziemi
- Yritykset:
 - Helsingin satama
- Yksityishenkilöt

5 Tähän mennessä toteutetut sidosryhmien osallistamistoimet

5.1 YVA-/lupavaihe

YVA-ohjelmavaihe. YVA-ohjelman julkisesta kuulemisesta ilmoitti vuonna 2012 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Kansallisessa kuulemisvaiheessa saatiin yhteensä 5 yksityistä mielipidettä, 12 lausuntoa kunnilta ja 18 lausuntoa viranomaisilta.

YVA-ohjelman nähtävilläolon aikana järjestettiin viisi yleisötilaisuutta hankkeen ja ohjelman esittelemiseksi. Näiden kokousten puheenjohtajana oli YVA:n yhteysviranomainen. Hankkeen kehittäjä piti tiedotustilaisuuksia kansalaisjärjestöille, Kotkassa ja Hangossa oleville paikallisille sidosryhmille, joiden etua asia koskee, sekä tärkeille liike-elämän sidosryhmille. Lisäksi järjestettiin tiedotustilaisuuksia tärkeille Kotkan ja Hangon kaupungin ja sataman sidosryhmille sekä tärkeille liikeyhteisön sidosryhmille.

Suurelle yleisölle sekä kansallisille, alueellisille ja paikallisille tiedotusvälineille ilmoitettiin YVA-ohjelmavaiheesta ja sen etenemisestä lehdistötilaisuuksien, lehdistötiedotteiden, yhtiön verkkosivustossa olevien tietojen sekä sosiaalisen median kautta.

Uudenmaan ELY-keskus lähetti YVA-ohjelman ympäristöministeriölle lähetettäväksi edelleen kohdeosapuolille (Espoon sopimuksen määrittelyjen mukaan) mukana kutsu osallistua kansalliseen YVA-menettelyyn. Jos kohdeosapuoli päätti osallistua, se asetti YVA-ohjelman nähtäville, keräsi mielipiteitä ja palautti ne aiheuttajaosapuolelle (Suomessa ympäristöministeriölle). Tanska, Viro, Saksa, Latvia, Puola ja Ruotsi ilmoittivat haluavansa osallistua Suomen YVA-menettelyyn. Yhteensä 10 kansainvälistä lausuntoa lähetettiin Suomen ympäristöministeriölle, ja ne lähetettiin edelleen yhteysviranomaiselle.

NSP2 on järjestänyt tapaamisia Viron viranomaisten ja tieteellisten laitosten kanssa. Tallinnassa järjestettiin yleisötilaisuus YVA-ohjelman kuulemisvaiheessa. Kansalaiskysely järjestettiin Virossa keväällä 2016.

YVA-selostusvaihe YVA-selostuksen valmistelun aikana koottiin YVA-asiantuntijaryhmä, joka tapasi säännöllisesti keskustelemaan erityisistä arviointiaiheista ja epävirallisista YVA-raportin luonnoksista. Ensimmäinen epävirallinen luonnos toimitettiin viranomaisille 8. heinäkuuta 2016 ja seuraava versio syyskuun lopulla, jotta siitä voitiin keskustella YVA-asiantuntijaryhmän kokouksessa 7. lokakuuta 2016.

YVA-raportin aikaisia sidosryhmien osallistamistoimia olivat kokoukset viranomaisten, asiantuntijoiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa, mukaan lukien yksi Viron Tallinnassa paikallisen kansalaisjärjestöjen kanssa, neljä kyselylomakkeiden avulla tehtyä paikallisten yhteisöjen kyselyä ja verkkomateriaalien valmistelu NSP2-verkkosivustoa sekä kansallista karttaportaalia varten (katso edellä olevia kohtia ja sidosryhmien osallistamisrekisteriä). Tiedotustilaisuuksia on pidetty ja pidetään myös liike-elämän toimijoille sekä Kotkan ja Hangon paikallisille sidosryhmille. Tiedotustilaisuuksia on pidetty ja pidetään kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla tarkoituksena. Niiden tarkoituksena on tiedottaa suurelle yleisölle hankkeen etenemisestä. Liike-elämän toimijat ja paikalliset sidosryhmät saavat säännöllisiä sähköposteja ja päivityksiä hankkeen tilanteesta. Hankkeen tilannekatsauksia ja yleistä tietoa on jaettu sosiaalisessa mediassa, etenkin yhtiön ja maan Twitter- ja LinkedIn- palveluissa. YVA-vaiheen aikana pidettiin yhteensä 76 tilaisuutta. Kuulemisvaihe sijoittui

välille 7.4.2017–5.6.2017. Suomen YVA-selostusta koskevia yleisiä tilaisuuksia pidettiin seuraavasti:

- 3.5. Kotkassa
- 9.5. Helsingissä
- 10.5. Hangossa

Talousvyöhykelupa ja vesilupa Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) sekä työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) ovat lupaviranomaisia, jotka vastaavat vesiluvan ja talousvyöhykeluvan myöntämisestä. YVA-kuulemisvaiheen jälkeen on järjestetty noin 25 tapaamista viranomaisten, Metsähallituksen (joka hoitaa Natura-alueita), kalastajaliittojen ja muiden osapuolten kanssa, joiden etua asia koskee.

Espoon menettely. Kansainvälisestä kuulemismenettelystä ja siitä, kuinka se liittyy kansallisiin menettelyihin, on keskusteltu eri maiden viranomaisten (aiheuttajaosapuoli, kohdeosapuoli) ja hankevastaavan kesken määrittelyvaiheessa. Kansallinen yhteysviranomainen lähetti YVA-ohjelman ympäristöministeriölle lähetettäväksi edelleen kohdeosapuolille mukana kutsu osallistua kansalliseen YVA-menettelyyn. Kohdeosapuoli, joka päätti osallistua, asetti YVA-ohjelman nähtäville, keräsi mielipiteitä ja palautti ne aiheuttajaosapuolelle (Suomessa ympäristöministeriölle). Ympäristöministeriö lähetti sitten palautteen edelleen kansalliselle yhteysviranomaiselle, jotta tämä voi ottaa sen huomioon YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa. YVA-selostukseenin sovellettiin samanlaista menettelyä. Espoo-raporttia koskevassa kansainvälisessä kuulemismenettelyssä on saatu yli 80 Suomea koskevaa tiedustelua. Tämä sisältää sekä Suomea erityisesti koskevia kysymyksiä, kuten ammusten raivauksen Suomenlahdella ja vaikutukset merinisäkkäisiin, että yleisiä kiinnostuksenkohteita koskevia kysymyksiä, kuten kalastuksen, Pariisin sopimuksen ja ilmastotavoitteet.

Kalastajat. Yritys on osallistanut ja osallistaa paikallisia kalastajia hankkeen rakennusvaiheen aikana, jotta ymmärretään heidän huolenaiheitaan ja vältetään tai minimoidaan mahdolliset haitalliset vaikutukset. Nord Stream 2 on kehittänyt kompensointimallin pohjatoolareille vastaavien kansallisten viranomaisten ja kalastajien yhdistysten kanssa.

Sopimukset on tehty kalastusjärjestöjen kanssa kaikissa yhdeksässä Itämeren maassa. Järjestöiltä edellytetään, että ne kattavat yksittäiset kalastajat¹. NSP2 neuvotteli kalastusjärjestöjen kanssa sopimukset ja loi samalla pysyviä yhteyksiä, joita ylläpidetään hankkeen toteutuksen ajan.

Kaapeleiden omistajat. NSP2 neuvotteli sopimukset kaapeleiden omistajien kanssa. Risteyssopimuksia on ehdotettu kaikille kyseisille omistajille. Yhtiö loi pysyvät yhteydet kaapeleiden omistajiin, ja niitä ylläpidetään hankkeen toteuttamisen ajan.

¹ W-HS-EMS-GEN-PAR-800-FISHEREN-01 Kalastuksen elinkeinosuunnitelma

HELCOM-kuulemismenettely. NSP2 antoi tietoja hankkeesta 52 ja 53 valtuuskuntien päälliköiden tapaamisten aikana. Nämä tiedot sisältyvät HELCOM-aineistoon, joka on nähtävissä verkkosivustolla <https://portal.helcom.fi/meetings/hod%2053-2017-465/default.aspx> ja <https://portal.helcom.fi/meetings/hod%2052-2017-405/default.aspx>.

NSP2 sai Suomen talousvyöhykkeen käyttöluvan 5. huhtikuuta 2018 työ- ja elinkeinoministeriöltä. Lupa sisältyi välitön täytäntöönpano. NSP2 sai vesiluvan Etelä-Suomen aluehallintovirastolta 12. huhtikuuta 2018, johon sisältyi oikeus toteuttaa valmistelevia töitä. Talousvyöhykeluvasta tuli laillisesti sitova 12. heinäkuuta 2018.

5.2 Rakentamisvaihe

Ilmoitukset. Yksityiskohtaiset tiedot hankkeen rakennustoiminnosta lähetetään viranomaisille säännöllisesti (päivittäin, viikoittain ja kuukausittain), kuten talousvyöhykeluvassa ja vesiluvassa on määritetty. Suunnitelluista toiminnoista tiedotetaan myös kalastajille ja kaapeleiden omistajille myös kuukausittain töiden suunnittelemiseksi niiden mukaan. Tietoja NSP2-hankkeesta tehtävistä töistä löytyy myös merenkulkijoille tarkoituilta (Notice to Mariners) verkkosivustolta osoitteesta: <https://www.liikennevirasto.fi/ammattimerenkulku/merikartat/merikarttojen-paivytyspalvelu/tiedonantoja-merenkulkijoille-vuodesta-2005/2018#.W7HcLiB9jb0> ja <http://www.sjofartsverket.se/sv/Sjofart/Sjokort/Ufs---Underrattelser-for-sjofarande-/Sok-i-databasen11/>. Tiedotuskirje merenkulkijoille koskien rajoituksia työskentelyalueilla jaettiin myös rannikon vene- ja purjehdusseuroille meripelastusyhdistyksen lisäksi ennen valmistelutöiden aloittamista.

Ympäristövaikutusten seuranta. Rakentamisen aikana teknisen ja ympäristövaikutusten seurannan tulokset toimitetaan ELY-keskuksiin vuosineljänneksittäin, kuten ympäristövaikutusten tarkkailuohjelmassa on määritetty. Lisäksi ELY-keskuksille esitetään seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä vuosiraportit, jossa havaittuja vaikutuksia käsitellään perusteellisemmin. Ympäristötarkkailun tulokset esitetään säännöllisesti kokouksissa sidosryhmille, joiden etua asia koskee, kuten viranomaisille ja kansalaisjärjestöille. Lisäksi tarkkailuraportit ladataan NSP2:n verkkosivustolle.

Tähän mennessä toteutettujen sidosryhmien osallistamistoimien täydellinen luettelo sisältyy sidosryhmien osallistamisrekisteriin, joka on sisäinen työkalu NSP2:n toteuttamien sidosryhmien osallistamistoimien seurantaan. Rekisteri ei kuitenkaan sisällä säännöllisten tiedonantojen, soittojen tai sähköpostivaihdon tietoja.

5.3 Esiin tulleet kysymykset

Kaikki ohjelmavaiheessa saadut palautteet otettiin huomioon YVA-selostuksen valmistelussa. Samoin yhteysviranomaisen lausunto YVA-selostukseen otettiin huomioon lupahakemuksien valmistelua varten. Tärkeimmät aiheet ja vaatimukset, jotka sisältyivät yhteysviranomaisen lausuntoon YVA-selostuksesta, ja kuvaus siitä, kuinka kyseiset vaatimukset otettiin huomioon lupahakemuksessa, esitetään lupahakemuksessa. Yhteenveto yhteysviranomaisen

lausunnosta on liitteessä 2. Koko lausunto (suomeksi ja ruotsiksi) on nähtävissä yhteysviranomaisen verkkosivustossa <http://www.ymparisto.fi/nordstream2YVA>.

Lisäksi NSP2 sai **36** lausuntoa YVA-selostuksesta valtion viranomaisilta, alueellisilta viranomailta, kaupungin/kunnan viranomaisilta, kansalaisjärjestöiltä, yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Esimerkiksi:

- SYKE toimitti YVA-selostusta koskevan lausunnon hankkeen mahdollisista vaikutuksista ympäristöön ja tarkkailuasemiin. SYKE:n esiintuomia asioita on käsitelty SYKE:n kanssa, ja ne on otettu huomioon lupahakemuksissa.
- Kalastajajärjestöiltä saatiin kaksi YVA-selostusta koskevaa lausuntoa, joissa mainittiin huolenaiheet hankkeen mahdollisista vaikutuksista kalastukseen. Keskustelut kalastusjärjestöjen kanssa on toteutettu.
- Museovirasto antoi lausuntonsa YVA-selostukseenin. Lausunto oli etupäässä positiivinen, ja siinä mainittiin, mitkä vedenalaiset kulttuuriperintökohteet on sisällytettävä tarkkailuohjelmaan. Nord Stream 2 sisällytti nämä kohteet tarkkailuohjelmaan.

NSP2 sai yhden valituksen talousvyöhykeluvasta. Ylin hallinto-oikeus hylkäsi talousvyöhykelupa-anomuksen tehdyn valituksen, ja talousvyöhykeluvasta tuli laillisesti sitova 12. heinäkuuta 2018. Vaasan hallinto-oikeus sai kaksi valitusta vesilupa-anomuksesta toukokuussa 2018. Yksi valitus oli yksityishenkilöltä ja toinen kansainväliseltä kansalaisjärjestöltä. Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi molemmat valitukset perustelujen puutteen perusteella 2. marraskuuta 2018. Kansainvälinen kansalaisjärjestö toimitti ylimpään hallinto-oikeuteen 7. joulukuuta 2018 valituslupa-anomuksen ja valituksen.

5.3.1 Valitukset

Tähän mennessä on saatu kaksi valitusta Kotkan toimintoihin liittyen. 1) Kansalainen valitti Rajavuori-louhoksen aiheuttamasta melusta ja 2) Kaakkois-Suomen ELY-keskus ilmoitti NSP2:lle saamastaan huomautuksesta tiellä olevista kivistä, joita oli pudonnut kiviluovutusten aikana louhokselta satamaan. Kiviaineksen louhinnasta ja kuljetuksesta vastaava aliurakoitsija on ratkaissut molemmat ongelmat: ensimmäisessä tapauksessa melun lähdettä valvottiin ja vähennettiin missä se oli mahdollista. Valitus ratkaistiin näillä toimenpiteillä. Toisessa tapauksessa kuljettajia ohjeistettiin tarkastamaan, että kiviainesta ei jää renkaiden väliin. Uusia tiellä olevia kiviä koskevia raportteja ei ole enää saatu.

6 Osallistamissuunnitelma

Yhtiön lähestymistapaa sidosryhmien osallistamiseen ohjaavat Suomen laki, kansainväliset vaatimukset ja yhtiön toimintatapa kohdassa 2 kuvatulla tavalla.

Tässä osassa on kuvaus nykyisestä lähestymistavasta sidosryhmien osallistamiseen ja tällä hetkellä käytettävissä oleviin tietojen ilmoitusprosesseihin.

6.1 Osallistamiskeinot

Tärkeimmät tietojen ilmoitus- ja sidosryhmien kuulemismekanismit esitetään seuraavassa. Tässä kohdassa kuvaillaan osallistumiskeinoja, joita voitaisiin **mahdollisesti** käyttää hankkeen yhteydessä. Kohdassa 6.3 esitetty ohjelma kuvaa menetelmiä, joita toteutetaan tässä vaiheessa.

Tiedontus. Ilmoitukset yhtiön järjestämistä sosiaalisesti tärkeistä tapahtumista sekä muita tärkeitä tietoja levitetään ja julkistetaan seuraavasti:

- Joukkotiedotusvälineet: kansalliset, alueelliset, paikalliset sanomalehdet.
 - Taustoittavat tilaisuudet medioille sekä ja lehdistötilaisuudet. Kansallisia, alueellisia ja paikallisia taustoittavia tilaisuuksia sekä lehdistötilaisuuksia järjestetään säännöllisesti ajantasaisten tietojen antamiseksi hankkeesta ja sen etenemisestä.
 - Lehdistötiedotteet. Suurelle yleisölle kerrotaan tiedotusvälineiden kautta kaikista tärkeistä hankkeen merkkipylväistä ja nykyisistä toiminnoista lehdistötiedotteiden, suorapostitusten ja hankevastaavan verkkosivujen välityksellä.
- Painetut ilmoitukset, jotka postitetaan paikallisille yhteisöille, maksuttomat esitteet
- Kirjeet ja/tai sähköpostiviestit, mukaan lukien tiedonannot viranomaisille.
- Tietoiskut, projektiesitykset
- Verkkosivusto <http://www.nord-stream2.com/>
 - Tietoa hankkeesta, sen taustoista ja rakentamisesta julkaistaan yhtiön kotisivulla.
 - Lausuntoja/lehdistötiedotteita julkaistaan yhtiön kotisivulla.
- Karttaportaali: luotiin Suomen toiminnoille läpinäkyvyyden tukemiseksi ja lisätyökaluna palautteen keräämistä varten YVA-selostuksen nähtävilläolon aikana. Karttaportaalin käyttö oli rajallista (esim. noin 10 vierailua kaikkiaan kesä- ja heinäkuussa 2017).

Portaali oli yleisön ja viranomaisten käytettävissä Suomessa seuraaviin tarkoituksiin:

- hanketta koskevien tietojen saaminen kartta-/GIS-muodossa
 - tietojen selaaminen valitsemalla eri kerroksia ja käyttämällä perustyökaluja liikkumiseen/zoomaukseen karttaikkunassa
 - palautteen antaminen karttaportaalin kautta hankkeen kehittäjälle ja/tai konsultille kommentteina sähköpostitse
 - virallisten lausuntojen antaminen YVA-selostuksesta karttaportaalin kautta, sillä nämä kannanotot lähetettiin suoraan yhteysviranomaiselle sähköpostitse.
- Sosiaalinen media

Hankkeeseen liittyviä tietoja välitetään säännöllisesti sosiaalisen median, ts. Twitterin ja LinkedInin kautta eri sidosryhmille, kuten tiedotusvälineille, ajatuspajoille, paikallisille sidosryhmille ja suurelle yleisölle yhtiön ja maan Twitter- ja LinkedIn-tilien kautta.

Kuulemistilaisuudet: YVA-selostuksen kuulemisvaiheen aikana järjestettiin kuulemistilaisuudet Helsingissä, Kotkassa ja Hangossa, jotta yleisö saisi tilaisuuden osallistua ja kommentoida hankkeen mahdollisia vaikutuksia Suomessa. Kuulemistilaisuuksia järjestettiin hankkeen ja arviointitulosten esittämiseksi. Näiden tilaisuuksien puheenjohtajana oli YVA-yhteysviranomaisen.

Julkiset nähtävilläolopaikat. Viranomaisen asetti hankeasiakirjat näytteille ilmoitustauluille YVA-vaiheen aikana (6.4.–5.6.) asiaankuuluvien tietojen saattamiseksi tiedoksi yhteisöille.

Hankeasiakirjat olivat nähtävillä YVA-menettelyssä paikallisten viranomaisten suostumuksella seuraavissa paikoissa: Espoo, Föglö, Hamina, Hanko, Helsinki, Inkoo, Kaarina, Kemiönsaari, Kirkkonummi, Kotka, Kökar, Lemland, Loviisa, Maarianhamina, Naantali, Parainen, Porvoo, Pyhtää, Raasepori, Salo, Sauvo, Sipoo, Siuntio, Turku, Virolahti.

Kyselylomakkeet. Menetelmää käytetään kerätessä tilastotietoja tietyistä sosioekonomisista kysymyksistä tai tutkia hanketta koskevia mielipiteitä. Paikalliset yhteisöt ovat tämän menetelmän tärkein kohderyhmä.

Kohdistettu tiedotus ja konsultointi. Tätä tehdään hankkeen valtuuttamien henkilöiden suoralla yhteydellä sidosryhmien edustajien kanssa tai käyttämällä puhelinta ja verkkoviestintävälineitä. Viranomaisten, paikallisten yhteisöjen edustajien ja maanomistajien sekä kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa muodostettuja yhteyksiä käytetään kohdistetuissa tiedotustoimissa.

Viranomaisille lähetetään virallisia ilmoituksia säännöllisesti (päivittäin, viikoittain ja kuukausittain), kuten talousvyöhyke- ja vesiluvissa on määritetty. Ilmoitukset kattavat suunnitellut ja nykyiset toiminnot. Lisäilmoitukset kattavat rakentamisen aloituksen (kuukausi ennen rakentamisen aloitusta) ja putkenlaskun aloituksen (6 viikkoa ennen putkenlaskun aloitusta). Odottamattomista tapahtumista (esim. odottamattomista löydöistä) tiedotetaan myös vastaaville viranomaisille, kuten lupasäännöksissä on määritetty. Myös kalastajille tiedotetaan suunnitelluista rakennustoiminnoista kuukausittain.

Kokoukset. Kokouksia pidetään sidosryhmien kanssa hankkeesta ja sen toteutuksen etenemisestä tiedotustarkoituksessa sekä rakentavan vuoropuhelun, mielipiteiden ja tiedonvaihdon varmistamiseksi. Kokouksia voivat olla:

- yhteisökokoukset
- Hankkeen tietojen päivityskokoukset
- kahdenkeskiset tapaamiset listalla mainittujen eri sidosryhmien kanssa.

Yhteinen osallistuminen julkisiin toimintoihin liitännäistoimintoihin liittyen on koordinoitu ja koordinoidaan urakoitsijoiden kanssa keskeisten sidosryhmien osallistamiseksi sekä ympäristön ja yhteisön hoitamiseksi.

Keskusteluryhmät, foorumit ja konferenssit. Hankkeessa foorumeita pidetään tärkeänä ympäristönä, jossa eri sidosryhmiä voidaan tuoda yhteen, ja tehokkaana välineenä ideoiden jakamiseksi, yhteisymmärryksen lisäämiseksi ja sitoumuksen luomiseksi. Hanke osallistuu

tutkimukseen liittyviin keskusteluryhmiin, foorumeihin ja konferensseihin sekä tukee niitä. YVA-työryhmä on perustettu ja säännöllisiä kokouksia on järjestetty.

Käynnit hankkeen fasiliiteeteissa ja tiloissa. Lähtökohtaisesti hankkeen tilat eivät ole erityisen kiinnostavia vierailukohteita johtuen etupäässä niiden lineaarisesta järjestelystä. Siitä huolimatta eri vaihtoehtoja tullaan tarkastelemaan sen varmistamiseksi, että sidosryhmien edustajat voivat vierailla rakennuspaikoilla ja urakoitsijoiden luona turvallisesti. Käyntejä Nord Stream 2 -putkilinjan putkenlaskualuksille voidaan järjestää viranomaisille ja kiinnostuneille tiedotusvälineille, ja käyntejä Nord Streamin rantautumispaikoille voidaan järjestää pienille sidosryhmäjoukoille.

6.2 Tietojen julkaiseminen

Yhtiö on periaatteellisesti sitoutunut noudattamaan Nord Stream 2 -hankkeen toteutuksessa rakentavaa vuoropuhelua ja kanssakäymistä sidosryhmien kanssa sen varhaisesta toteutusvaiheesta lähtien. Julkaistavat tiedot ovat selkeitä ja ymmärrettäviä ja sidosryhmien osallistamisvaiheen sekä hankkeen toteutusaikataulun mukaisia.

Tietoja julkaistaan koko hankkeen elinkaaren ajan. YVA-menettelyn aikana julkaistavat asiakirjat määritetään menettelyn sen hetkisen mukaan. Lupavaiheessa julkaistavat asiakirjat on mainittu taulukossa 3.

Taulukko 3 Tietojen julkaisusuunnitelma

Asiakirjan nimi	Julkaisu-päivämäärä	Aihe	Julkaisu-menetelmä	Sidosryhmät
Esite Esitys Viestintäaineisto	Jatkuva	Yleistietoa hankkeesta	Kokoukset Verkkosivusto Twitter	Kaikki sidosryhmät
YVA-selostus ja Espoo-raportti Kartat ja kartastot YVA-yhteysviranomaisen lausunto YVA-selostukseen, mikä päättää YVA-menettelyn	6.4.2017 - 5.6.2017 27.7.2017	YVA-selostus ja Espoo-raportti	Virallinen jättäminen (paperi- ja sähköinen versio)	YVA-yhteysviranomaisen, muut viranomaiset ja kunnat. Kaikki sidosryhmät voivat tarkastella asiakirjaa yhteyspisteissä.
Natura-arviot Sandkallanille	3.7.2017	Natura-arvio	Virallinen jättäminen (sähköinen versio)	Uudenmaan ELY-keskus

Natura-arvioiden toimitus ELY-keskukselle	7.12.2017			
Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto				
Natura-arviot Kallbådanille				
Natura-arvioiden toimitus ELY-keskukselle	10.7.2017	Natura-arvio	Virallinen jättäminen (sähköinen versio)	Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto	7.12.2017			
Natura-tarveharkinnat 3 alueelle: 1. Tammisaaren ja Hangon saariston sekä Pohjanpitäjänlahden merisuojealue 2. Söderskärin ja Långörenin saaristo 3. Pernajanlahden ja Pernajan saariston merisuojealueet				
Natura-tarveharkinta -asiakirjan jättäminen Uudenmaan ELY-keskukselle	12.7.2017	Natura-tarveharkinta	Sähköisen version jättäminen	Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto Natura 2000 -arvion tarpeesta				
Natura-tarveharkinnat Itäisen Suomenlahden saaristolle ja vesialueille				
Natura-tarveharkinta-asiakirjan jättäminen Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle	7.9.2017	Natura-tarveharkinta	Sähköisen version jättäminen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto Natura 2000 -arvion tarpeesta	20.11.2017			
Talousvyöhykelupa-hakemus:	18.9.2017	Talousvyöhykelupa	Virallinen jättäminen (paperi- ja	Työ- ja elinkeino-ministeriö

Talousvyöhykelupa-hakemuksen jättäminen			sähköinen versio)	Valtioneuvosto
Julkaistuun hakemukseen saatuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin jätetty vastine	18.1.2018			
Valtioneuvoston lupapäätös	5.4.2018			
Vesilupahakemus:				
Vesilupahakemuksen jättäminen	19.9.2017			
Julkaistuun hakemukseen saatuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin jätetty vastine	19.1.2018	Vesilupa	Virallinen jättäminen (paperi- ja sähköinen versio)	Etelä-Suomen aluehallinto-virasto (ESAVI)
ESAVI:n tekemä lupapäätös	12.4.2018			
Lehdistötiedote hakemuksen jättämisestä				
Sidosryhmien osallistamissuunnitelma, valitusmekanismi	2. neljännes, 2017	Yhteisön osallistuminen hankkeen toimintoihin	Paperikopio pyydettyäessä	Kaikki sidosryhmät
Viralliset ilmoitukset - rakentamisen aloittaminen	2. neljännes, 2018			Rajavartiosto, Suomen liikennevirasto
- päivittäiset, viikoittaiset ja kuukausittaiset viralliset ilmoitukset	2. -neljännes / 4. neljännes 2018	Tietoa rakennus-toiminnoista	Sähköinen lähetys (sähköposti)	Kaapeleiden omistajat
- Ilmoitus kalastajille	2. neljännes / 4. neljännes 2018			Rajavartiosto, VTS, VTC, kansallinen yhteysviranomainen ja Turku Radio
				Ammattikalastajien liitto

Ympäristövaikutusten seuranta: - vuosineljännesraportit - vuosiraportit	Vuosineljännesraportit toimitetaan kolme kuukautta neljänneksen päättymisen jälkeen. Vuosiraportit - seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä	Tiedot seurannasta ja sen tuloksista	Virallinen jättäminen (sähköisen toimituksen kopiot ja paperikopiot) Julkaisu NSP2:n verkko-sivustolla	Kaakkois-Suomen, Uudenmaan ja Lounais-Suomen ELY-keskukset, kalastusviranomainen Lounais-Suomen ELY-keskuksessa, Espoon, Hangon, Helsingin, Kotkan, Paraisten, Porvoon, Raaseporin ja Loviisan kaupunkien sekä Föglön, Inkoon, Kemiönsaaren, Kirkkonummen, Kökarin, Pyhtään ja Sipoon kuntien ympäristöviranomaiset
---	--	--------------------------------------	---	---

Sidosryhmille rakennus- ja käyttövaiheissa julkaistavia tietoja ovat muiden muassa hankkeen etenemiseen ja toimintaan liittyviä tietoja ja/tai tarkkailuraportteja sekä muuta hankkeeseen liittyvää aineistoa.

6.3 Sidosryhmien osallistamisohjelma

Yleiskuva sidosryhmien osallistamistoimenpiteistä on esitetty taulukossa 4 eriteltyinä sidosryhmän ja hankkeen vaiheen mukaan. Tätä taulukkoa päivitetään koko hankkeen elinkaaren ajan. Mikäli kohtuudella mahdollista, osallistamistoimenpiteet ovat yhteiset eri tavoitteille.

Taulukko 4 Sidosryhmien osallistamisohjelma

Sidosryhmä/sidosryhmän luokka	Osallistamisaiheet	Sidosryhmien osallistaminen ja menetelmät	Aikataulu	Vastuu	Tärkeimmät toimenpiteet / julkaistut tiedot	Sijainti/osallistamisen tulokset
Rakentamisvaihe						
Kaikki sidosryhmät	Ammusten raivaus, yleiset rakennustoiminnot	Tiedonvälitys	3.5.2018	Viranomainen / Nord Stream 2 AG	Hankkeen toteutus	Sähköposti Helsinki, Hanko ja Kotka
Suomen merivoimat, rajavartiolaitos, liikennevirasto		Ilmoitukset ja kokoukset	2018 – 2019	Nord Stream 2 AG	Hankkeen toteutus	Helsinki
Laivayhtiöt	Hanketoiminnot	Tiedotteet, ilmoitukset	3.5.2018	Viranomainen / Nord Stream 2 AG	Hankkeen toteutus	Sähköposti
Paikalliset yhteisöt	Hanketoiminnot	Tiedotteet, kokoukset	05.–06.05.2018, 2019	Nord Stream 2 AG	Hankkeen toteutus Viestintä/tiedotusaineistot	Kotka, Hanko
ELY-keskukset, muut asiaankuuluvat viranomaiset	Ympäristövaikutusten seuranta	Verkkosivusto, kokoukset	Säännöllisesti 2018-2019	Nord Stream 2 AG	Tarkkailutulosten raportti	Paperikopiot ja sähköinen jättäminen NSP2:n verkkosivusto
Kansalaisjärjestöt	Hankkeen päivitykset	Kokoukset	Tammikuu 2019 3. neljännes, 2019	Nord Stream 2 AG	Hankkeen tiedot	Helsinki
Kaapeleiden omistajat ja kalastajat	Hankkeen päivitykset	Ilmoitus, Henkilökohtaiset yhteydenotot	2018-2019	Nord Stream 2 AG	Hankkeen tiedot	Sähköposti/ilmoitukset
Käyttövaihe						

Sidosryhmä/sidosryhmän luokka	Osallistamisaiheet	Sidosryhmien osallistaminen ja menetelmät	Aikataulu	Vastuu	Tärkeimmät toimenpiteet / julkaistut tiedot	Sijainti/osallistamisen tulokset
Kaikki sidosryhmät	Hankkeen toteutus Ympäristövaikutusten seuranta	Vahvistettava	2020 – 2022	Nord Stream 2 AG	Hankkeen raportointi	Vahvistettava

7 Sidosryhmien osallistamistietojen hallinta

Yhtiö ottaa sidosryhmien mielipiteet ja huolenaiheet huomioon arvokkaana tietolähteenä hankkeen suunnittelun ja toteutuksen optimoimiseksi. Sidosryhmien osallistamistapahtumien tulokset kootaan systemaattisesti ja tallennetaan yhtiön sidosryhmiä koskevaan tietokantaan, mikä mahdollistaa kaikkien vaadittavien jatkotoimien seurannan ja tarkkailun. Kaikki tiedot käsitellään EU:n yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti.

Yleistä päätöksentekoprosessia kuvaillaan seuraavassa, jotta voidaan:

- Havainnollistaa toiminnan läpinäkyvyys
- antaa tietoja yhtiön resursseista ja päätöksentekotasosta, joka liittyy esiintuotuihin asioihin ja
- kuvailla sidosryhmien palautteen käsittelemiseen liittyviä yleisiä menettelyjä.

Sidosryhmiltä saadun palautteen hoitamiseen (kommentit, valitukset jne.) käytetään yksityiskohtaista sisäistä menettelyä, jotta yhtiön henkilökunta voi käsitellä ja eritellä palautteen välittömästi. NSP2 on kehittänyt ja toteuttanut erityisen valitusmekanismimenettelyn² varmistamaan, että valitukset käsitellään ja huomioidaan kansainvälisten vaatimusten mukaisesti.

Sidosryhmien palautetta ja valituksia on kerätty systemaattisesti, ja ne sisältyvät hankkeen tietohallintajärjestelmään, mikä mahdollistaa mahdollisesti vaadittavien seurantatoimien seurannan ja valvonnan.

7.1 Sidosryhmien palautteen vastaanottotavat

Sidosryhmät voivat lähettää kysymyksen, tieto-/selvityspyynnön, mielipiteen, huolenaiheen tai valituksen suoraan yhtiölle milloin tahansa käyttäen seuraavassa mainittuja yhteystietoja:

- Yhtiön sähköpostiosoite:
suomi@nord-stream2.com,
press@nord-stream2.com
info@nord-stream2.com
- Postiosoite: Baarerstrasse 52, 6300 Zug, Sveitsi
- Yhtiön puhelinnumero: nähtävissä hankkeen verkkosivuilla <https://www.nord-stream2.com/>

Kokouksissa saatu palaute.

² W-HS-EMS-GEN-PRO-800-GRIMECEN-02 Valitusmekanismimenettely

Kaikki sidosryhmiltä kahdenkeskisissä tapaamisissa, pyöreän pöydän kokouksissa tai yhteisökokouksissa saadut palautteet tallennetaan kokouksen pöytäkirjaan tai muistiinpanoihin.

7.2 Valitusmekanismi

Valitusmekanismi on tehty hanketta koskevien ulkoisten sidosryhmien valitusten vastaanottamista ja ratkaisemista varten³. Erityisiä toimia saatetaan tarvita erityissidosryhmille, kuten lähiyhteisöjen sidosryhmille, jotta he saavat tietoa valitusmekanismista.

Valitus on ulkoisen sidosryhmän (henkilön tai ryhmän) esiintuoma huomautus, joka liittyy tiettyyn vaikutukseen tai vaaratilanteeseen ja joka on rekisteröitävä muodollisesti ja käsiteltävä valitusmekanismin kautta. Valituksia voi syntyä joko todellisista tai uskotuista yhtiön toimintojen, mukaan lukien urakoitsijan toimintojen, vaikutuksista.

Valitusmekanismin tarkoituksena on:

- vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia ulkoisiin sidosryhmiin ratkaisemalla valitukset nopeasti ja molemmin puolin hyväksyttävästi
- tunnistaa mahdollisia haitallisia vaaratilanteita/vaikutuksia jo varhaisessa vaiheessa, jotta toimiin tilanteen estämiseksi/välttämiseksi voidaan ryhtyä nopeasti
- osoittaa, että yhtiö kunnioittaa ulkoisten sidosryhmien intressejä.

Valitusten hallintaprosessin tärkeitä periaatteita ovat:

- Kuka tahansa henkilö, ryhmä tai organisaatio voi lähettää valituksen milloin tahansa maksutta ja ilman pelkoa seurauksista.
- Kaikki valitukset otetaan vakavasti, ja niitä käsitellään reilusti ja kunnioittavasti. Yhtiö lähettää valittajalle vahvistuksen valituksen vastaanottamista seitsemän työpäivän kuluessa.
- Prosessi, jolla valitukset vastaanotetaan, tutkitaan ja ratkaistaan, on yhdenmukainen ja läpinäkyvä. Urakoitsijoiden edustajat saattavat tarpeen mukaan osallistua valituksen tutkimiseen.
- Valituksen tutkimiseen liittyvät tiedot ja lopullinen päätös dokumentoidaan.
- Valittaja voi käyttää yhtiön sisäistä valitusmekanismia, jos valittaja hylkää (ensimmäisen) päätöksen.
- Henkilötietoja hankkeen vaikutuksen kohteina olevista sidosryhmistä käsitellään luottamuksellisesti (nykyisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti).
- Mekanismi ei estä oikeudellisten ja hallinnollisten muutoksenhakekeinojen käyttöoikeutta.

Valitusmekanismia havainnollistetaan kuvassa 5 ja kuvaillaan jäljempänä.

³ Hankkeelle ollaan kehittämässä erillistä työntekijöiden valitusmekanismia.

Kuva 5 Valitusten tutkimisen kaavio

1. vaihe: Valituksista viestiminen ja niiden kirjaaminen (rekisteröiminen)

Valituksia voidaan lähettää minkä tahansa sidosryhmien osallistamis- ja viestintäkanavan kautta, joka on käytössä lähettämisen ajankohtana (myös suoraan yhtiölle Sveitsiin sähköpostitse, puhelimitse tai postiosoitteeseen, ks. yllä oleva kohta 7.1). Kaikki valitukset kirjataan.

2. vaihe: Valituksen hyväksyminen tutkittavaksi

Yhtiö lähettää valittajalle vahvistuksen valituksen vastaanottamisesta seitsemän työpäivän kuluessa vastaanottamisesta.

3. vaihe: Ilmoitus

Vastaanottovahvistuksen lisäksi valittajalle annetaan myös tietoa vastausajoista, seuraavista vaiheista sekä yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot yhtiössä.

4. vaihe: Tutkimus

Yhtiö tutkii valituksia ja niihin liittyviä olosuhteita. Näihin tutkimuksiin osallistuu hankkeen eri yksiköitä. Tarvittaessa myös valittajaa voidaan kuulla. Yhtiö pyrkii saamaan saatujen valitusten tutkimusprosessin ja löytämään niihin ratkaisut 30 vuorokauden sisällä tai mutkikkaammissa tapauksissa 45 vuorokauden sisällä valituksen vastaanottamisesta.

5. vaihe: Ratkaisu

Ehdotettu ratkaisu perustuu tutkimuksen tuloksiin. Ehdotettu ratkaisu tiedotetaan sen jälkeen muodollisesti valittajalle. Valittajalle ilmoitetaan ensin ratkaisukäsittelyn etenemisestä 30 päivän aikana ja sen jälkeen, kun ratkaisu on löydetty (jos siihen menee 45 vuorokautta). Jos ehdotettua ratkaisua ei hyväksytty, tapaus voidaan ratkaista sisäisen valitusprosessin avulla.

6. vaihe: Tarkkailu ja arviointi

Kun hyväksytty ratkaisu on toteutettu, sitä tarkkaillaan ja sen tehokkuutta arvioidaan tietyn ajanjakson ajan, josta valittaja ja yhtiö sopivat yhdessä. Asiaankuuluvat toimet lisätään hankkeen sitoumusrekisteriin.

Urakoitsijat saattavat toteuttaa omia valitusmekanismejaan, mutta niiden on oltava yhtiön valitusmekanismin mukaisia eikä niitä saa toteuttaa ilman yhtiön virallista hyväksyntää. Jos urakoitsijat käyttävät omia valitusmekanismeja, heidän on raportoitava näiden mekanismien tuloksesta yhtiölle säännöllisin väliajoin.

8 Resurssit ja toteutus

Tämä Suomen sidosryhmien osallistamissuunnitelma on osa hankkeen ympäristö- ja yhteiskuntahallintajärjestelmää. Vastuu Suomen sidosryhmien osallistamissuunnitelman toteuttamisesta nykyisessä projektivaiheessa on hankkeen pääkonttorin lupa-asiain osastolla (Zug).

Menettelyissä, jotka koskevat tiedotusaineiston hyväksyntää, tietojen julkaisemista ja sidosryhmien osallistamismenetelmiä, lupa-asian osaston tukena on viestintäosasto.

Valituksia hoitaa ja ratkaisee komissio, joka koostuu teknisistä asiantuntijoista, lupa-asiantuntijoista, terveys-, turvallisuus- ja ympäristöasiantuntijoista sekä hallintajärjestelmästä vastaavista asiantuntijoista. Näitä neuvottelukuntien asettamia työryhmiä hallitsevat pääkonttorin valtuutetut asiantuntijat.

Suomen sidosryhmien osallistamissuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti hankkeen toteutuksen aikana sekä tarvittaessa mutta vähintään kerran vuodessa. Tästä sitoumuksesta riippumatta yhtiö varmistaa, että päivitetty Suomen sidosryhmien osallistamissuunnitelma valmistellaan ennen tärkeitä sidosryhmien osallistamisvaiheita ja ennen rakentamistoimien ja/tai käyttöönoton/käytön aloittamista. Näin varmistetaan Suomen sidosryhmien osallistamissuunnitelmassa olevien tietojen uskottavuus ja asianmukaisuus sekä se, että sidosryhmien osallistamismenetelmät ovat lain vaatimusten sekä hankkeen toteutusehtojen mukaisia eri vaiheissa. Merkittävät muutokset hankkeen toimintojen ja toteutuksen aikatauluun otetaan asianmukaisesti huomioon kussakin sidosryhmien osallistamissuunnitelman päivityksessä.

9 Seuranta ja raportointi

Sidosryhmien osallistamisen seuranta on tärkeää sen varmistamiseksi, että kuulemis- ja julkaisutoimet ovat tehokkaita ja etenkin, että sidosryhmiä on kuultu asianmukaisesti koko prosessin ajan. Sidosryhmien osallistamisen seuranta on osa hankkeen ympäristö- ja yhteiskuntahallintajärjestelmää.

Tarkkailu käsittää:

- sidosryhmien osallistamissuunnitelman toteutuksen auditoinnin
- kuulemistoimien seurannan niiden sidosryhmien kanssa, joiden etua asia koskee ja joihin hanke vaikuttaa
- osallistamisprosessien tehokkuuden seurannan vaikutusten ja odotusten hallinnassa seuraamalla osallistamistoimista saatua palautetta sekä kirjaamalla ja seuraamalla sidosryhmille tehtyjä sitoumuksia ja
- saatujen valitusten ja niiden ratkaisujen seurannan.

Toimintaa tarkistetaan säännöllisesti sidosryhmien osallistamissuunnitelman valossa. Sidosryhmien osallistamisen seuranta käytetään osallistamistoimien tehokkuuden arviointiin. Seurannan mittareina ovat:

- jaettu aineisto: tyypit, tiheys ja sijainti
- virallisten osallistamistoimien paikka ja aika sekä osallistumismäärä, mm. sidosryhmittäin
- kommenttien määrä aiheittain ja sidosryhmän tyyppin mukaan sekä annetun palautteen yksityiskohdat
- valitusten määrä ja tyyppi sekä niiden luonne ja ratkaisujen aikataulu ja
- yhteisöjen asenteet ja käsitykset lehdistön raporttien ja sidosryhmien palautteen perusteella.

Nord Stream 2 AG valmistelee ja julkaisee sidosryhmien osallistamisraportteja vuosittain.

Liitteet

Liite 1. Yhteenveto tärkeimmistä sidosryhmistä

Sidosryhmät, joihin hanke vaikuttaa:		
Sidosryhmän taso	Sidosryhmän luokka	Sidosryhmä
Kansainvälinen	Kaapeleiden omistajat	Telia Carrier AB Elering AS Fingrid OYJ Elisa Corporation CITIC Telecom CPC Netherlands B.V. Cinia Group Telenor Sverige AB + suunniteltujen kaapelien 2 omistajaa
	Maakaasuputkilinja	Nord Stream Balticconnector (suunniteltu)
	Tapahtumat	Helsinki Tallinna Race
Kansallinen	Kalastajat	SAKL (Kalastajaliitto) Kalatalouden keskusliitto
	Viranomainen	Metsähallitus
	Laivayhtiöt	Tallink Silja Viking Line Eckerö Line Finnlines Containerships
Paikallinen	Veneilyseurat	Brändö Seglare Esbo Navigatörer Espoon Merenkävijät

		<p>Espoon pursiseura</p> <p>Espoon merenkulkijat</p> <p>Hangö Segelförening</p> <p>Hangö Udds Segelsällskap</p> <p>Hangö Udds Segelsällskap</p> <p>Haminan Pursiseura</p> <p>HMVK</p> <p>HSS</p> <p>HSK</p> <p>Borgå Navigationsklubb</p> <p>BSS</p> <p>Esbo Segelförening</p> <p>Espoon Kipparit</p> <p>Hakaniemen Venekerho</p> <p>Helsingin Meriveneilijät</p> <p>Koivusaaren pursiseura</p> <p>Lauttasaaren Veneilijät</p> <p>Merenkävijät</p> <p>Teekkaripurjehtijat</p> <p>Turun moottorivenekerho</p> <p>Turun Pursiseura</p> <p>Vuosaaren purjehtijat</p> <p>Westend Sailors</p> <p>Suomen Purjehdus- ja Veneily</p> <p>Suomen Meripelastusseura</p> <p>Merikarhut</p>
--	--	--

	Vapaa-ajan purjehtijat ja tapahtumat	Itäsataman huvivenesatama Santalahden satama Hirssaaren satama Kotkansaaren satama Hangon Regatta Kotkan meripäivät Espoo Suursaari Race Kotkan meripäivät
	Paikalliset yhteisöt	Asukkaat ja kalastajat, osallistaminen kyselylomakkeiden kautta Mussalon koulu Neljä lastentarhaa Mussalossa Mussalossa sijaitseva vammaisten nuorten hoitokoti Kymenlaakson keskussairaala
	Kaupungin edustajat	Kotkan kaupunki Hangon kaupunki
	Satamat	HaminaKotkan satama Hangon satama
	Yritykset	Hovinsaaren voimalaitos Danisco Cursor Oy, Kotka-Hamina seudun kehittämissyhtiö
Sidosryhmät, joiden etua asia koskee		
Sidosryhmän taso	Sidosryhmän luokka	Sidosryhmä
Kansainvälinen	Kansalaisjärjestöt	Greenpeace Finland WWF Finland ClientEarth Prawniczy dla Ziemi Eestimaa Looduse Fond (Viron luontorahasto) Eesti Roheline Liikumine (Viron vihreä liike)

	Yleissopimusvirkeilijät	Espoo, HELCOM
	Viranomaiset	Viron viranomaiset
Kansallinen	Viranomaiset	<p>Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)</p> <p>Puolustusvoimat</p> <p>Puolustusministeriö</p> <p>Elinkeino- ja viestintäministeriö</p> <p>Rajavartiosto</p> <p>Ympäristöministeriö (Suomi ja Viro)</p> <p>Ulkoministeriö (Suomi ja Viro)</p> <p>Merikarttalaitos</p> <p>Merenkulkuviranomainen</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeriö</p> <p>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriö</p> <p>Kalastusviranomainen</p> <p>Etelä-Suomen AVI (ympäristö- ja terveysosasto)</p> <p>Suomen liikennevirasto</p> <p>Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)</p>
	Kansalaisjärjestöt, ml. Viron	<p>Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL)</p> <p>Luonto ja ympäristö</p> <p>Sillamaen ympäristökeskus</p> <p>Pro mare</p>
	Kulttuurijärjestöt	Suomen ilmatieteen laitos
	Tieteelliset ja tutkimusryhmät	<p>Marine Systems Institute (Viro)</p> <p>Tallinnan tekninen yliopisto</p> <p>Museovirasto</p>

		Geologian tutkimuskeskus SYKE Luonnonvarakeskus
	Kaupalliset yhteisöt	Saksalais-suomalainen kauppakamari Elinkeinoelämän keskusliitto EK
	Tiedotusvälineet	Helsingin Sanomat Hufvudstadsbladet YLE Lännen Media STT Tekniikka & Talous
Alueellinen	Viranomaiset	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) Aluehallinto Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
	Tiedotusvälineet	Kymen Sanomat Västra Nyland YLE Kymenlaakso
Paikallinen	Yritykset	Helsingin satama
	Rannikkokunnat	Porvoon kaupunki Helsingin kaupunki Loviisan kaupunki Espoon kaupunki Hangon kaupunki Kotkan kaupunki Paraisten kaupunki Porvoon kaupunki Raaseporin kaupunki

		Loviisan kaupunki Lemlandin kunta Virolahden kunta Pyhtään kunta Inkoon kunta Siuntion kunta Föglön kunta Kemiönsaaren kunta Kirkkonummen kunta Kökarin kunta Sipoon kunta
	Tiedotusvälineet	Hangon Lehti Ankkurilehti Veneilylehdet: Venemestari Vene & Kippari Saaristouutiset Purje Pro Sail Frisk Bris

Liite 2. Yhteenveto yhteysviranomaisen kannanotosta

Yhteysviranomaisen mukaan arviointiselostus on valmisteltu asianmukaisesti, ja se on riittävä tässä YVA-vaiheessa. YVA-selostus antaa hyvän perustan Natura-arvioiden valmisteleminen ja lupahakemukselle vesilain mukaisesti.

Hankkeen merkittävimmät haitalliset vaikutukset ilmenevät rakentamisen aikana ja kohdistuvat merinisäkkäisiin, jotka ovat Natura 2000 -alueiden suojelun kohteena. Rakentaminen voi myös aiheuttaa haitallisia vaikutuksia merilintuihin ja vedenalaisiin luontotyyppeihin sekä edistää kiintoaineiden ja haitta-aineiden leviämistä. Lisäksi haittavaikutukset voivat myös kohdistua meri- ja maaliikenteeseen rakentamisen aikana. Käytön aikana Nord Stream 2 -hanke voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ammattikalastukseen ja rajoittaa Suomen talousvyöhykkeen tulevaa käyttöä.

Yhteysviranomaisen olettaa, että haitalliset vaikutukset arvioidaan tarkemmin hankkeen vaikutusalueella sijaitsevien Natura 2000 -alueiden vaikutusarvioissa. Merenpohjan kartoituksesta saadut uusimmat tiedot ammuksista ja niiden sijainnista sekä raivaukseen liittyvät lieventämistoimet on otettava huomioon näissä arvioissa. Ammusten raivauksen tarkat suunnitelmat on valmisteltava lupavaiheessa, jolloin Natura-arvioiden tulokset ovat käytettävissä.

Käytettävissä olevat haitallisten vaikutusten lieventämistoimet on toteutettava hankkeessa mahdollisimman laajalti. Rakentamistöiden aikataulu on suunniteltava niin, että alueita, joilla on erityisen haavoittuvia tai uhanalaisia lajeja, on vältettävä alttiimpien häirintäjaksojen aikana. Haitallisten vaikutusten tarkkailu ja välittömät korjaustyöt ovat tarpeen, jotta voidaan välttää vedenalaisten räjäytysten kaloille, linnuille, nisäkkäille ja muille eliöille aiheuttamat vakavat haitat ja vahingot. Päivitetty versio tarkkailuohjelmasta on esitettävä lupamenettelyn aikana.

Yhteysviranomaisen painottaa sitä, että eteläiset reittivaihtoehdot ovat selvästi vähemmän haitallisia kuin pohjoiset vaihtoehdot Natura 2000 -alueiden ympäristöarvoille ja Suomen talousvyöhykkeen tulevalle käytölle. Dynaamisesti asemoitavien putkenlaskualusten käyttö Suomen talousvyöhykkeellä vähentää ammusten raivaamisen tarvetta ja haittoja meriliikenteelle ja on selvästi vähemmän haitallinen vaihtoehto kuin ankkuroitavien alusten käyttö.

Hankkevastaavan on toimitettava Uudenmaan ELY-keskukselle kirjallinen vastaus, jossa kysymyksiin ja kansainvälisessä kuulemismenettelyssä saatuihin tarkistuspyyntöihin vastataan asianmukaisesti. Ympäristöministeriö toimittaa kirjallisen vastauksen palautteen antajille.